

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivista (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11
za trikrat 9
za več kot trikrat 8

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Naše mlekarstvo.

Razen Nižje Avstrije ni v zadnjem letu v rostranski polovici cesarstva nobena dežela tolikanj napredovala, kakor naša Kranjska. Pred dobrimi desetimi leti so bile pri nas le od župnika Mesarja ustanovljene bohinske sirarnice in mlekarne v Dobrempolju. L. 1905 so sprejele naše mlekarne že 8.718.020 l mleka, leta 1906 nad 12 milijonov litrov. Letos bomo prišli gotovo nad 15 milijonov litrov. Če pomislimo, da so l. 1905 vse češke zadrage sprejele le 22 milijonov litrov (zasebniki so ga prodali sami 52 milijonov litrov), Koroška le 1.141.658 l, Moravska 15 milj. l, moramo priznati, da je razvoj mlekarstva pri nas napredoval tako naglo, kakor v nobeni drugi deželi. Res je tudi, da kmetje izboljšujejo svojo živino, skušajo izboljšati rodovitnost zemlje in si v tej panogi gospodarstva, kjer se lahko neizmerno napredujemo, skušajo pomagati in si pomnožiti dohodek. — Če se pa resno vprašamo, ali moramo biti zadovoljni s sedanjim stanjem našega mlekarstva, moramo odgovoriti, da ne. Če bo šlo tako naprej, kakor dosedaj, je trajen napredek nemogoč.

Mnogo našim mlekarstvom manjka v tehničnem oziru. Skoro nobena v celi deželi ne izdeluje masla brez najmanjše napake ali sira, ki bi se mogel meriti s švicarskim. Zakrivanje napak bi gotovo več škodovalo, kakor koristilo, torej bodimo enkrat odkritosrčni. V celnem južnem slovenskem delu monarhije nimamo ene mlekarke šole. Vlada nam je bila do zadnjih časov vedno trda mačeha, brez srca za svoje otroke. Bohinjski sirarji so se učili drug od drugega in navadno je vsak nekaj pozabil ali opustil, kar ga je prednik naučil. G. Legvart je z velikim trudom napravil mlekarke kurze, kjer so se naši mladeniči res še zadosti dobro izobrazili. Toda doma v delavnici se je marsikaj opustilo in pozabilo. Kjer ni odbor vsega delovanja strogo nadziral, so se kmalu vgnezdile napake: malomarnost, pomikanje snage, strah pred ljudmi itd. — Kjer ni mlekar z vsem srcem pri mlekarji, je uspešno delovanje skoro nemogoče. — Nekateri zadrage so bile tudi iz napačne previdnosti preveč varčne pri nabavi potrebnih strojev, posebno hladilnih naprav. Če ni pri kisanju smetane s pomočjo poleti mrzle, pozimi tople vode vedno jednaka toplota, ne bo maslo nikdar odgovarjalo zahtevam trgovcev, ki najboljše plačajo in zahtevajo le najboljše blago. Naši mlekarji so pa komaj zmogni izdelovati vedno isto maslo najboljše kakovosti. — Glede tehničnih primanjkljajev je potreben natančen poduk, strogo nadzorovanje in naprave, katere popolno zadostujejo modernim potrebam.

Še večjo rano ima naše mlekarstvo v trgovskem oziru. Naši izdelki gredo večinoma

iz dežele, v Primorje, pa tudi v severne kraje: Dunaj, Maribor, Celje itd. Vsi proizvajalci so napravili svoje karteje in povzdignili cene blaga, mi prodajamo kakor otroci, kamor moremo, po ceni, katero hoče kdo ponuditi za naše blago.

Naši mlekarji nimajo niti pojma o trgovini in mlečnem trgu. Odjemalcev skoro nobeden ne pozna. Eden piše po mleko ali maslo: »Pošljite po tej ceni!« Ne poznajo ga, pošljejo mu vendar. Plača dvakrat, trikrat, potem pa plačilo izostane. Trgovci je bankeroten, mlekarja je izgubila. Pravi poznavalci razmer pravijo, da so naše mlekarne izgubile že na stotisoče kron pri tem poslovanju le v zadnjih letih. Čudno ni, če se je izgubilo. Izmed vseh trgovcev so najbolj prekanjeni trgovci z živili. Naši ljudje so pri vseh naravnih zmožnostih, ki jih ima naš Kranjec za kupčijo, nevedši in neuki.

Boljših odjemalcev v najbližnjem okolišju, v našem Primorju, še ne poznamo ne. Ti dobivajo maslo iz severnih krajev. — Če ima pa kaka mlekarja dobrega odjemalca in izve druga za to, ponudi nalašč sama nižje cene. Tako si drug drugemu izpodjedamo zaslužek. Rekel sem, da so trgovci z živili najbolj prebrisani. Dokler je malo masla, napravi sklep z mlekarjo, bratsko zadrugo. Kadar je blaga veliko, ravnotako mirnim srcem sklep prelomi. Saj daljna kranjska mlekarja ga ne bo tožila; če ga bo pa tožila, mu navadno nima ničesar vzeti.

Povdriati moram še en razlog. V Primorju imamo najboljše odjemalce, ki rabijo jako velike množine kakor marinekomisarji, Lloyd i. dr. Nobena naših zadrug nima dnevne množine masla za take odjemalce, ki se torej z nami niti pogajati ne morejo.

Najbolj se vidi to iz cen čajnega masla, ki so navadne pri nas in drugod. Wienermolkerei prodaja maslo kilogram po 3 K 60 v., Deželna nižjeverstirska po 2 K 60 v do 2 K 80 v.

Pri nas je bila po leti navodna cena 2 K 40 v, medtem, ko so prodajale nemške mlekarne v naše Primorje na teden na sto kilogramov masla po 2 K 70 v do 2 K 80 v.

Veliko masla je našim mlekarstvom prodajala neka druga mlekarja na severu. Ko je imela masla preveč, ga je v času največje izobilice odpovedala, da je nastala pri nas skoro katastrofa. Zdaj ga dobivajo iz Ogrske, ker je tam ceneje.

Pri teh trgovskih razmerah bomo izpodjedli drug drugega, nevedne in nevedče revčke pa bo še nadalje vsak goljufal, kdor bo ravno hotel. — Rešitev je nujno potrebna! Poglejmo najprej, kako se organizira mlekarstvo drugod!

Jutri priobčimo tak jako poučen zgled.

Kvota.

Pri sklepanju nagodbe gre, kakor je znano, v prvi vrsti za kvoto. Izdatki za skupne zadeve Avstro-Ogrske se namreč ne pokrivajo samo s skupnimi carinskimi dohodki, ampak tudi s posebnimi matrikularnimi doneski Avstrije in Ogrske. Visokost teh doneskov se meri po visokosti potrebščin, ki se ostanejo, ako se skupni carinski dohodki za skupne potrebščine porabijo. Ker Avstrija vsled večjega konzuma carini podvrženega blaga oddaja več carinskih dohodkov za skupne potrebščine kot Ogrska, je na dobičku Ogrska, ker se s tem zmanjša matrikularni donesek, ki ga ona mora plačati, čeprav ne procentualno, pa absolutno. Kajti procentna mera, po kateri se določi ogrski matrikularni donesek, se uredi s pomočjo kvote. Pravičnost in pariteta zahtevata, da se ogrska kvota že zato primeroma zviša, ker mora Avstrija primeroma več od svojih carinskih dohodkov oddajati kot Ogrska. Dokler ostane carina skupna, mora Ogrska privoliti v večjo kvotno mero. Toda ogrska kvota je že samaposebi preizkušeno odmerjena v primeri s finančno silo Ogrske. Ogrska kvota bi se torej morala zvišati tudi v slučaju, ako bi se carina ločila in bi vsaka država sama zase oddajala svoje carinske dohodke — torej po svoji konsumpciji carini podvrženega blaga — za skupne potrebščine. Torej — ogrska kvota se mora zvišati, ako ostane carina skupna ali pa ako se loči, v obeh slučajih. Treba nam je samo še dokazati drugo točko, da je ogrska kvota že samanasebi preizkušena v primeri s finančno močjo Ogrske. To dokazovanje, kakor že rečeno, velja tudi za slučaj, ako bi se skupno carinsko ozemlje ločilo.

Že pri sklepanju I. nagodbe l. 1867, sta se kvotni deputaciji posvetovali o visokosti kvote, torej o procentni meri, po kateri naj bi Avstrija in Ogrska po odstetju skupnih carinskih dohodkov prispevali še za preostatek skupnih potrebščin, ki jih ni moč zgolj s carinskimi dohodki pokriti. Treba je bilo najti ključ, to je zanesljivo izračunati in iztehtati finančno silo obeh držav. Takega ključa pa ni bilo mogoče najti, ker se finančna sila obeh državnih polovic ni dala zanesljivo izračunati. Konečno sta se obedve vladi zedinili na kvoto 30 (Ogrska): 70 (Avstrija). Ker je manjkalo takega ključa, po katerem bi se dala pri vsaki nagodbi visokost kvote izračunati samaposebi, je prišlo pri vsaki nagodbi do malenkostnega nesoglasja glede kvote in pripravili ter mešetarili so za 1% in celo za eno stotino odstotka. Določiti takega avtomatičnega ključa, n. pr. po dohodkih iz direktnih davkov obeh držav ali pa po številu duš, se je Ogrska vedno trdovratno upirala, ker bi vsak avtomatični ključ ogrsko kvoto zvišal. Toda l. 1872 se je kvota morala vendarle izpremeniti, ker se je Ogrski

priklopila »vojaška granica«. Avstrija in Ogrska sta se namreč takrat zedinili, da mora Ogrska od vsakoletnih skupnih izdatkov naprej nositi 2%, to je takozvani praecipuum, in šele po odstetju teh dveh odstotkov se ostale potrebe porabijo na podlagi kvote od obeh držav. Torej je zdaj kvota iznašala 31,4:68,6.

Pri sklepanju II. nagodbe leta 1877 je Ogrska zahtevala, da se užitninskodavne institucije ne odštejejo več takoj od carinskih dohodkov, ampak med obedve državi v primeri s proizvodjo dotičnega užitnini podvrženega blaga razdelijo. To pa je pomenilo za Ogrsko razbremenitev za 2-e mil. gld. vsako leto. Nagodbeni odsek avstrijskega parlamenta je temu ugovarjal, ker je dobro izprevidel, da ako se Ogrska to dovoli, bodo vsako leto stali nove zahteve, toda vladi se je posrečilo zlimati skupaj nagodbo, ki je Avstrijo obremenila vsled te davčne restitucije za dva milijona goldinarjev vsako leto.

Pri tretji nagodbi l. 1887, je Ogrska zahtevala, naj se odpravi praecipuum, vsled česar je bila Avstrija zopet oškodovana za 1,4%. Avstrija je to sicer odklonila, toda tudi avstrijski predlog, naj se določi kvota 34:66, je padel. Ostalo je pri stari kvoti 31,4:68,6.

Pri sklepanju četrte nagodbe l. 1899, sta se kvotni deputaciji po dolgem pogajanju zedinili na kvoto 34,4:65,6. To pa za nas dejansko ni bil noben dobiček, ker se je istega leta s cesarsko naredbo izpremenil način proračunavanja užitnine, vsled česar je Avstrija bila obremenjena za 3% kvote. Pozneje se je celo izkazalo, da je bila Avstrija dejansko še bolj oškodovana. Torej je tudi navidežno zvišanje ogrske kvote l. 1899 za Ogrsko bilo dobiček.

To kvoto (34,4:65,6) je cesar vsako leto in nazadnje za drugi semester l. 1907 in ne za delj, sam določil. Ker je cesar toplot kvoto določil le za drugi semester 1907, je nekako sam priznal, da je treba kvotno vprašanje rešiti obenem z nagodbo, ki mora biti koncem l. 1907 gotova.

Od leta 1904 sem pa avstrijska kvotna deputacija dosledno zahtevala zvišanje ogrske kvote in to čisto po pravici. Razlogi so tile: 1. Ogrska se je zadnjih 40 let neprestano na avstrijske stroške gospodarsko in finančno konsolidirala in okrepila. 2. Ogrska izkuša ustvariti si kolikormogoče neodvisno gospodarsko ozemlje s pomočjo nameravane ločitve, državnega podpiranja industrije in z dodatnim obdačenjem (Sur-taxe) na sladkor, ki gre skozi Avstrijo na Ogrsko. 3. Vsled l. 1899, po cesarski naredbi izpremenjenega proračunavanja užitnine je Ogrska bila vsako leto za sedem milijonov osemstointrideset tisoč kron na dobičku, Avstrija pa seveda za ravno toliko na škodi. 4. Izpčetka se je za Ogrsko določila tako nizka kvota zato, ker je pri prvi nagodbi Ogrska posebno, kar se tiče užitnine, bila nekoliko oškodovana, od takrat naprej pa

LISTER.

Baskervillski pes.

Roman. — Angleški spisal Conan Doyle.
(Dalje.)

Nekaj časa sem strmel na papir, ki sem ga držal v roki in se nisem mogel ganiti od začudenja. Kaj je pomenilo to kratko poročilo? Torej sem bil jaz in ne Sir Henry oni, ki je prežal nanj ta skrivnostni mož? Ni šel sam za mano, ampak je naščuval name agenta — morda onega dečka — in to je njegovo poročilo. Morda nisem že, odkar sem prišel sem, storil niti koraka po močvirju, ki bi ne bil opazovan in bi se ne poročalo o njem!

Vedno in vedno se mi je vsiljeval občutek, da nas je obdajala nevidna moč, da je bila spletena krog nas z izredno sprtnostjo in skrbnostjo mreža — tako lahka in fina mreža, da smo se le v gotovih, odločilnih trenutkih zavedli, da smo vjeti v njene zanke.

Če je sprejel tujec eno pismo poročilo, se bodo našla pač skoro gotovo v koči še druga, tako sem si mislil; preiskal sem torej vso kočo, a nisem našel ničesar podobnega. Tudi nisem mogel najti nikakega znaka, iz katerega bi mogel sklepati na značaj in namen moža, ki si je poiskal tako nenavadno stanovanje. Le toliko se je lahko vedelo, da je imel mož špartanske življenjske navade in da mu je bilo malo do udobnosti stanovanja. Če sem mislil na silne nalive v zadnjem

času in sem si ogledal zevajoče odprtine v strehi, moral sem biti prepričan, da je moral imeti močno in nepremagljivo voljo, ker je mogel ostati dalj časa na tako negostoljubnem kraju. Ali je bil naš najhujši sovražnik, ali morda naš angelj varuh? Trdno sem sklenil, da ne bom zapustil koče, dokler nisem v tem oziru na gotovem.

Zunaj je ravno zahajalo solnce in čez zahodno nebo je bil razlit rdeč in zlat žar. Njegov odsev je barval mlake Grinpenškega močvirja v daljavi rdečkasto. Videl sem vitka stolpiča Baskervillska in nedoločen steber dima mi je kazal kraj, kjer je ležala vas Grimpen. Med tema dvema krajema je stala za holmom Stapletonova hiša. Tako prijazno in mirno je ležalo vse to pred mano v večernem solncu, in vendar, ko je plaval moj pogled tako čez ta mir, ga ni moja duša prav nič čutila, ampak tresla se je v nekakem negotovem strahu pred sestanikom, kateremu sem bil vsako minuto bližje, a vendar nisem vedel, kako dolgo je še do tedaj. Razburjen, ali trdno odločen, sem sedel v temnem skrivališču v koči in čakal z mračno potrežljivostjo, kdaj se vrne njen prebivalec.

Konečno sem ga slišal. Oster udar čevlja, ki je stopil na trda kamenita tla. In še en udar in zopet in zopet eden, bližje in bližje. Skril sem se prav v najtemnejši kot, trdno odločen, da ne izdam svoje prisotnosti, dokler se mi ne posreči vsaj nekoliko ogledati tujca. Napel sem petelina pri revolverju in čakal. Sledila je dolga pavza; ničesar več nisem slišal — gotovo se je ustavil. Nato so se začeli koraki zopet približevati in senca moške postave se je vlegla povprek pred vhod.

»Krasen večer je, moj dragi Watson,« je rekel dobro znan glas. »Res se mi zdi, da bi bilo tukaj zunaj prijetnejše sedeti, kakor v koči.«

Dvanajsto poglavje.

Nekaj časa se še gani nistem mogel; sapa mi je zastala, komaj sem mogel zaupati svojim ušesom. Potem mi je pa prišel naenkrat občutek, kakor bi se mi odvalilo težeče breme odgovornosti od duše. Ta mrzel, oster, ironičen glas je mogel prihajati le od enega moža na svetu. Vzkliknil sem:

»Holmes! — Holmes!«

»Pridi ven in bodi previden s svojim revolverjem!«

Sklonil sem se in se splazil pod surovo obdelano skalo na prosto, ki je bila položena povprek čez vhod. Res, tu je sedel Holmes na kamnu in njegove oči so plesale od veselja, ko je ugledal moj začuden obraz. Bil je suh in shuššan, pri tem pa svež in zdrav, izrazito izklesan obraz je bil zagorel od solca in vetra. Obledel je bil, kakor navaden turist, ki pride na močvirje, in ker je kakor mačka ljubil osebno snaznost, je dosegel, da je bila njegova brada tako gladka in njegovo perilo tako snažno, kakor če bi bil v svojem stanovanju na Bakerski cesti.

»Še nikdar v svojem življenju nisem čutil tolikega veselja, če sem videl kakega človeka!« sem rekel, ko sem mu potresel roko.

»In še nikdar tolikega začudenja, he?«

»Da, to moram seveda priznati!«

»Presenečenje nikakor ni bilo samo enostransko, to ti lahko zagotavljam. Niti slutil nisem, da si izsledil moje sedanje bivališče in še manj, da sedi sam v lastni osebi notri, dokler nisem bil samo še dvajset korakov od koče.«

»Skoro gotovo si opazil sled mojega čevlja?«

»Ne, Watson, tako daleč pa še ne seže moj dar opazovanja, da bi spoznal sled tvojega čevlja izmed vseh sledov vseh čevljev na svetu. Če me resno misliš izvesti v past, si moraš dobiti drugega tobačnega založnika; kajti če najdem konec svačice, na katerem stoji firma »Bradey, Oxford Street«, takoj vem, da je moj prijatelj Watson v bližini. Lahko vidiš poleg steze konec svačice, ki si ga brez dvoma vrgel proč v zadnjem trenutku, ko si napadel prazno kolibo.«

»Čisto prav.«

»To sem si mislil — in ker poznam tvojo občudovanja vredno vztrajnost, sem bil prepričan, da prežiš s strelivnim orožjem v roki v zasedi na stanovalca koče, kdaj se vrne. Torej res misliš, da sem jaz zločinec?«

»Nisem vedel, kdo je mož, ali bil sem za trdno odločen, to poizvedeti.«

»Izvrstno, Watson! In kako si našel moje bivališče? Ali si me videl morda ono noč, ko si lovil kaznjence? Bil sem takrat nepreviden in sem pustil, da mi je luna vzhajala ravno za hrbtom.«

»Da, ono noč sem te videl.«

»In si brez dvoma preiskal vse koče, dokler nisi prišel do te?«

»Ne, ne, tvoj deček je bil opazovan in tako sem dobil oporišče, kje moram iskati.«

se je to izravnilo in se je Ogrska okrepila. Če zdaj pomislimo, da zahteva pri sedanjih nagodbah pogajanjih Ogrska še druge ugodnosti — n. pr. carinsko pogodbo namesto carinske zveze, neodvisnost zakonodaje na polju užitnine itd., potem je kot beli dan jasno, da se mora kvota zvišati. Le na ta način se doseže finančno ravnotežje med finančno močjo obeh državnih polovic in njihovim doneskom k skupnosti. Jasno je vsled tega tudi, da kvota spada v nagodbo in ne nasprotno, kakor Ogri trdijo.

Zdaj pa je treba izreči mnenje glede na določitev kvote. Ako se ne bo določil avtomatični kvotni ključ, se bodo državni zopet prepirali in mešetarili, da ne bo konca ne kraja. Avtomatični ključ sta dva mogoča: na podlagi davka ali pa na podlagi števila duš v obeh državnih polovicah. Prvi ključ je za nič, ker se je v zadnjih 40 letih davčni sistem v obeh državah čisto drugače razvijal. Ogri n. pr. ne poznajo avstrijskega osebnodohodninskega davka, in vendar bi bil ravno ta pravilo merilo za finančno silo. Realni davek je na Ogrskem tudi čisto drugačen kakor pri nas. Torej ostane le ključ po številu duš.

V Avstriji je po zadnjem ljudskem štetju 25.921.671, na Ogrskem 19.254.559 duš. Od vojaških novincev, ki se vsako leto vnovčajo, odpade na nas 59.024, na Ogre 44.076. Zdaj pa pomislimo, da požre od skupnih izdatkov, ki se pokrivajo po kvotni meri od obeh državnih polovic, največji del vojaški budget. Če se torej kvotno razmerje določi po številu prebivalstva, potem nosi dejansko vsaka država polovica stroške za svoje novince in moštvo. Avstrija bi po tem ključu plačala 57,6, Ogrska 42,4% kvote. Mogoč je seveda še natančnejši ključ in o tem naj bi državni razmišljali, ako hočejo trajno in pošteno razmerje.

X. Y.

Bolgarske slavnosti.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Plevna, 17. sept.

Od vseh strani je prišlo mnogo naroda v Plevno, ki je bila bajno okrašena. Vse mesto je v zelenih vencih in neštene bolgarske in ruske zastave vihralo. Ruskim gostom so pripravili slavalok z napisom: »Od večno hvaležnih Plevencev našim osvoboditeljem«. Posebno je bil okrašen muzej v spomin Carja Osvoboditelja. Zjutraj so se s posebnimi vlaki pripeljali ruski gostje, ministri in knez Ferdinand. Velikega kneza Vladimirja Aleksandroviča so slovesno sprejeli s kruhom in soljo ter mu izročili album s fotografijami Plevne. Po ulicah so stali učenci v špalirju, ljudstvo je pa cvetje metalo v vozove ruskih gostov. Najprej so šli na pokopališče, kjer so opravili pаниhido za palimi ruskimi vojakmi. Potem so šli v muzej Carja Osvoboditelja, kjer je knez Ferdinand slovesno nagovoril zastopnika carjevega, in veliki knez Vladimir Aleksandrovič se je zahvalil za sprejem.

Posebno toplo so pozdravljali Bolgari starca generala Stoletova, ki je organiziral prve bolgarske »spolčence«. Še živi »spolčenci«, veterani iz osvoboditeljske vojske, okrašeni z redovi, so veselja točali, ko so videli svojega starega poveljnika.

NAGODBA.

Cesar je 19. t. m. sprejel barona Becka v enourni avdijenci. Nato je sprejel Aerenthala. Poročala sta o vzrokih, zakaj so se nagodbeni pogajanja prekinila. — Zatrjuje se, da avstrijska vlada glede na zopetna pogajanja ni določila nobene roka, da pa privoli v zopetna pogajanja, ako Ogrska to želi.

»Gotovo od starega gospoda z dalnogledom! Dolgo nisem mogel iztuhitati, kaj je bilo, ko sem videl, kako se je lesketala leča njegovega dalnogleda v solnčni luči.« Holmes je vstal in pogledal v kočo. »O, kakor vidim, mi je Cartwright zopet prinesel nekaj zaloge. Toda kaj pomeni ta listek? Bil si torej v Coombe Tracey, res?«

»Da.«

»In si obiskal gospo Lyons?«

»Tako je.«

»Izvrstno! Poizvedovala sva očitno v paralelni smeri, in če zvariva svoje obojestranske doživljaje skupaj, sem prepričan, da bova že precej dobro poznala ves slučaj.«

No, na vsak način sem od srca vesel, da si zopet ti tukaj, kajti težka odgovornost in tajinstvenost vse stvari, to dvojje je postalo počasi res preveč za moje živce. Ali čemu za ves svet si prišel vendar sem in kaj si delal tukaj? Misliš sem si, da sedi doma na Bakerski cesti in si beliš glavo z onimi oderuhi.«

»To bi moral tudi še sedaj misliti.«

»Torej si me porabil za svoje namene in mi nisi zaupal?« sem rekel pikro. »Mislim, da sem zaslužil od tebe kaj boljšega, Holmes!«

»Dragi moj, bil si pri tem, kakor že pri mnogih drugih slučajih zame neprecenljive vrednosti in prosim te, oprost mi, če sem ti navidezno nekoliko privoščil. V resnici se je to zgodilo v prvi vrsti v tvoj lastni prid in ravno zato, ker sem vedel, kako velika je nevarnost, ki te obdaja, sem prišel sem, da si ogledam slučaj čisto od blizu. Če bi bil pri Sir Henryju in pri tebi, bi gotovo sodil z istega stališča, kakor vidva in moja prisotnost bi bila posvarila naše jako nevarne sovražnike, da bi se pazili. Ker sem pa delal na svojo lastno roko, sem se lahko gibal svobodno, kakor bi se ne mogel, če bi bil bival v gradu. Jaz sem in ostanem pri razvijanju te stvari neznan faktor, ki v danem trenutku lahko priskoči na pomoč.«

DOPUST DR. KRAMAREV.

Dr. Kramar je vzel 14-tedenski dopust od predsedstva češkega dežel. zbora iz zdravstvenih razlogov. Nasprotniki mu pa očitajo, da se hoče s tem izogniti razpravi o volivni reformi.

SHOD ČEŠKIH MEST.

Češki mestni zastopi nameravajo prirejati redne shode, na katerih bi se razpravljalo o zadevah čeških mest. Prvi shod bo v Kolinu.

GROF STERNBERG PIŠE.

Grof Sternberg se je lotil pisanja. Knjiga, ki daje cesarju nasvete, kako naj državo reformira, je bila konfiscirana, zdaj pa je izdal grof Sternberg knjižico: »Prva bilanca češke zveze«, v kateri ostro analizira politiko čeških državnozborskih poslancev. Pozornost vzbujajo tudi knjižica: »Avstrijski parlament pod Roentgenovimi žarki«. Sternberg piše duhovito in pove naravnost, kar misli. Mladočehi, Masaryka, posebno pa socialne demokrate zdeluje, da je veselje.

USTAVNE GARANCIJE.

Iz Budimpešte poročajo, da so člani narodnega kazina »dobili vtis«, da je Andrassy v svoji predvčerašnji konferenci pri cesarju od slednjega dobil privoljenje za ustavne garancije, ki jih bo predložil v prvi seji parlamenta. — »Zeit« poroča nasprotno, da je prestolonaslednik, pri katerem je Andrassy poročal o ustavnih garancijah, izjavil, da jih je absolutno nemogoče sprejeti, ker bi moč kroje popolnoma oslabil in bi kralj na Ogrskem postal potem zgolj senca. Prestolonaslednik da je v istem smislu poročal cesarju. Ta je nato Andrassyju naročil, naj mu predloži zakonski načrt glede na ustavne garancije, da ga lahko prouči: ni pa upanja, da bi ga cesar potrdil, vsaj ne v tisti obliki, ki bi bila Mažarom ljuba. »Zeit« nekako piše, da bi Ogri, ako dobijo ustavne garancije, privolili v nagodbo po željah Avstrije.

NEMŠKI SOCIALNI DEMOKRAT O ČEŠKIH.

V »Preussische Nachrichten« se poroča, da so avstrijski nemški socialni demokratje jako nevoljni na češke, ker jim ti preveč silijo na dan svojo češko narodnost in s tem jako zgrešijo proti temeljnim načelom socialne demokracije. Pravi, da je treba češkim socialnim demokratom še mnogo strankarske vzgoje, da se bodo privadili discipline. Veliki uspeh pri volitvah je stranko ravno iznenadil, in tako so prišli v državni zbor ljudje, na katere se prej niti resno mislilo ni in ki niso dozoreli socialni demokratje, ampak so se samo poslužili popularnega gesla. Upa, da bo dosedanje vodstvo socialnodemokratske stranke imelo dovolj energije, da tudi te narodne Čehe spravi pod jarem strankarske discipline. Iz tega se vidi, da ima nemški življenj v socialni demokraciji vodilno moč in da je internacionalnost socialne demokracije samo fraza. Strankarsko vodstvo samo trpi slovansko narodnost, dokler jo mora trpeti, sicer pa ima socialna demokracija svojo nemško »Militär- und Kommandosprache«. To tudi potrjuje dopisnik »Preussische Nachrichten«, ki pravi, da je želja socialnodemokratskega vodstva, da bi se dosegla zahteva nemških strank: Nemški državni in parlamentarni jezik.

MORAVSKI DEŽELNI ZBOR.

Brno, 19. sept. V razpravi glede na nujne predloge o vpisovanju učencev v šole, ki so jih vložili Čehi in Nemci, so soglasno priznali nujnost češkemu predlogu, nemškemu pa z vsemi glasovi proti glasovom mladočehov in naprednjakov. Oba predloga sta bila v istem razmerju odobrena tudi v meritoričnem istem razmerju odobrena tudi v meritorični razpravi.

»Ali zakaj si pustil mene v nevednosti?«

»Če bi ti vedel, da sem bil na močvirju, bi nam to ne moglo prav nič koristiti, pač bi pa ravno vsled tega ljudje lahko mene odkrili. Ti bi imel željo, da bi mi kaj povedal, ali pa bi mi v svoji dobrosrčnosti prinesel sem eno ali drugo stvar, ki bi mi mogla služiti za udobnost, kar bi pa bilo vse čisto nepotrebno. Vzel sem seboj Cartwrighta — saj se spominjaš: oni mali fant iz ekspresne družbe za posle — in on je skrbel za moje priprave potrebe: hleb kruha in čist ovrtnik — česa še več potrebuje mož? V njem sem imel še dvojico oči in dvojje jako urnih nog, in oboje je bilo zame neprecenljive vrednosti.«

»Torej so bila vsa moja poročila brez vsakega pomena?«

Glas se mi je nehotе tresel, kajti mislil sem na velik trud in ponos, s katerim sem jih izdeloval.

Holmes je potegnil sveženi papirjev iz žepa in je rekel:

»To so tvoja poročila, dragi moj, in prav dobro predelana, to mi lahko veruješ. Izvrstno sem vse uredil in pismo so prišla v moje roke le en dan pozneje, kakor bi jih dobil v Londonu. Napraviti ti moram prav velik poklon k gorečnosti in inteligenci, ki si jo pokazal pri tako težavi stvari.«

Bil sem še vedno nekoliko občutljiv radi komedije, ki mi jo je napravil Holmes, ali njegova topla pohvala je pregnala mojo razdraženost. Čutil sem tudi v svoji notranjosti, da je imel v tem, kar je rekel, pravzaprav popolnoma prav in da je bilo v resnici za naše namene boljše, da nisem ničesar vedel o njegovi prisotnosti na močvirju.

»Tako je boljše!« je rekel Holmes, ko je videl, kako so izginile sence iz mojega obličja. »In sedaj mi povej, kaj si opravil s svojim obiskom pri gospe Lavri Lyons — da si bil pri njej, to nisem težko uganil, kajti ona je v Coombe Tracy edina oseba, ki nam utegne v tej stvari kaj koristiti. V resnici, če bi ne bil ti

NEMIRI V APULIJI.

Rim, 19. sept. V Apuliji so nastali nemiri med poljedelskimi delavci. Gospodarji so namreč pozvali k žetvi ptuje delavce. Uprlo se je 15.000 delavcev. Dve mesti sta zasedeni po vojaki. Bilo je več krvavih spopadov.

RUSIJA.

(Klanja. — Smrtne obsodbe. — Ropi.)

Odesa, 19. septembra. Pri novih pogromih so napadli Jude na cestah z revolverji in z nožmi. Nekega dojenčka so ustrelili v materinem naročju, nekega drugega Juda pa ubili z žično vrvjo. Ubili so 5 Judov, ranili jih pa 25. Vojaštvo je vdrló včeraj med spravno službo božjo v sinagogo, ki jo je preiskovalo 6 ur.

Riga, 19. septembra. Razpravo proti roparski četi z nad 100 člani, so včeraj dokončali. Roparji so požigali vasi, morili svecenike in posestnike, onečačali žene in dekleta. Na smrt so obsodili 22 obdolžencev, drugim so pa prisodili prisilno delo in Sibirijo. Dvanaest so jih oprostili.

Tambov, 19. septembra. Sedem roparjev je napadlo včeraj osebni vlak Južno-vzhodne železnice, v katerem sta se peljala slugi Severne in Voroneške banke. Enemu so vzeli roparji 24.000, drugemu pa 20.000 rubljev. Roparji so ušli.

MAROKO.

Pariz, 19. septembra. Mornariški minister je ukazal, da naj pospešijo popravilo oklopnic sredozemskega morskega brodovja, ki mora biti do 1. januarja 1908 popolnoma pripravljeno za vsak slučaj.

Pariz, 19. septembra. Listi zanikujejo, da bi bila kdaj zahtevala Nemčija od Francoske svojo gospodarsko interesno okrožje v Maroku.

Paris, 19. septembra. V Casablanci so zahtevali francoski trgovci od franc. posl. nika Reynaulta, naj frac. vlada po vzgledu Nemške povrne francoskim trgovcem vsled okupacije prizadeto škodo. Reynault je trgovcem svetoval, naj se obrnejo s prošnjo do francoske vlade.

RUSKO-ANGLEŠKA POGODBA.

Berlin, 19. septembra. Rusko-angleško pogodbo o Aziji ratificirajo 23. in objavijo 26. t. m. Rusija si zagotovi popolno svobodo na severu Perzije, Angleška pa na jugu. Afganistan ostane pod angleškim vplivom, Tibet pa ostane gospodarsko in vojaško nevtralen.

Dnevne novice.

+ »Patina«. V včerajšnjem »Narodu« poroča Anton Aškerc o svobodomiselnem kongresu v Pragi. To je ravnotako, kakor bi vino točil v sod brez dna, ako Aškerc o shodu poroča teden pozneje, dočim je »Slovenec« o njem poročal pravočasno in izvirno. Poročilo je tako klaverno, da se bere kakor testament ob zadnji uri. Aškerc se najprej trudi izbrisati slab vtis, ki so ga Slovenci napravili na shodu. Pravi namreč dobesedno: »Malo jih je sicer še med nami takih ljudi, ki bi vedeli ceniti pomen svobodnega mišljenja, še manj takih, ki bi si upali svoje prepričanje javno pokazati ali ipak jih je nekaj.« Ta značajna četa je bila v Pragi zastopana. V peti koloni svojega pisanja pa Aškerc pravi, »da svojih rojakov (ki so bili na shodu v Pragi) ne mara tukaj naštetj po imenu, ker bi jih »Slovenec« denunciral!« Kakšni svobodomisleci pa so to, ki sedaj skrivajo svoja dična imena, pa o sebi trdijo, da so edini na Slovenskem, »ki si upajo svoje prepričanje javno pokazati?« Če res niste tako nazadnjaški, kakor mi, in se ne kla-

danes pri njej, bi šel skoro gotovo jutri jaz sam k njej.«

Solnce je zašlo in mrak je začel legati na močvirje. Zrak je postajal mrzlejši, zato sva se umaknila v kočo, kjer je bilo topleje. Tam sva sedela skupaj v mraku in jaz sem poročal Holmesu o svojem razgovoru z damo. Zanimal ga je tako, da sem moral na večjih mestih ponoviti, predno se je zadovoljil.

»To je zelo velike važnosti!« je zaklical, ko sem končal. »Luknja v tem zamotanem slučaju, ki je nisem mogel začepiti, je sedaj izpolnjena. Morda veš, da obstoja med tem Stapletonom in njo jako iskrena zaupljivost?«

»O kakj posebni zaupljivosti mi ni bilo ničesar znanega.«

»V tem oziru ne more biti dvoma. Shajata se, pišeta si, popolnoma sta sporazumljena. No, s tvojim pogovorom sva dobila jako koristno orožje v svoje roke. Če bi to orožje le mogel obrniti, da bi njegovo ženo spravil od njega ... «

»Njegovo ženo?«

»Da, sedaj boš slišal ti od mene nekaj novega, v zameno za vse to, kar sem jaz zvedel po tebi. Dama, ki je tu veljala za Stapletonovo sestro, je v resnici njegova žena.«

»Za božjo voljo, Holmes! Ali si pa tega tudi gotov, kar govoriš? Kako bi potem mogel pustiti Sir Henryju, da se je zaljubil vanjo?«

»Če se je Sir Henry zaljubil vanjo, ni moglo to nikomur drugemu škodovati, kakor le baronetu samemu. Posebno skrbno je pazil na to, da Sir Henry ni svoje ljubezni do nje izpremenil v dejanja; saj si to sam opazil. Še enkrat ponovim, dama je njegova žena, ne pa sestra.«

»Ali čemu ta prevara?«

»Ker si je že vnaprej mislil, da mu bo kot neporočena več koristila.«

(Dalej.)

njate in ne bojite nobene avtoritete pod milim nebom, kakor ste se v Pragi širokoustili, zakaj se skrivate v svoje brloge? Ali so to »svobodomisleci«, te plahe postave, ki zdaj žde v svojem kotičku in se »Slovenca« boje kakor zajci lovca? Aškerc nadalje trdi, da so »Slovenci na kongresu dosegli lep, časten in moralen uspeh«. Prvič je bila kvaliteta slovenskih zastopnikov taka, da bi se se vragu smilili, ako bi jih po vrsti pogledal. Anton Aškerc, Lenart Lotrič, Ante Kristan, pleskar Höller iz Nablrežine, ostali pa še svojih imen ne povedo. Ta anonimna družba je kaj malo sposobna za moralne uspehe. Edino kar bi pomenilo v normalnih razmerah uspeh, bi bilo to, da so Aškerc izvolili za častnega predsednika. To pa so morali, ker so vzeli po enega častnega predsednika vsake narodnosti, drugič pa je zelo dvomljivo ali je bilo za Aškerc »častno« sedeti med takimi svetovno neznanimi ljudmi, kakor je Tschirne, Zenke, Odon de Buen, Francisco Ferrero, večni kandidat španskih prižonov itd. itd. Nadalje pripoveduje Aškerc, da je on na kongresu govoril toliko, da je njegovega govorjenja v »Času« bilo za 110 tiskanih petit-vrst. Zakaj nam to pripoveduje? Naš poročevalec nas je itak obvestil o Aškercovi dolgočasni otrobovezbi. Saj se Aškerc sam očitno svojega »spzeca« sramuje, ker si ga ne upa v »Narodu« priobčiti. Je pa tudi toliko »rimskih verig«, »vsužnjenih svobodnih misli«, »vatičanskega tiranstva« in »nazadnjaških meglá« v njem, da bi se zatemnilo bralcem pred očmi, ko bi ga brali. Potem se pa Aškerc hvali, da je monist. Kako se more človek v letu 1907 hvaliti, da veruje v veleprismukljenca Haeckla nazore, nam je res neumljivo. Aškerc se hvali s tem, kar resni in pravi učenjaki, bodisi tudi, da niso katoličani, in nekateri niti kristjani ne, zametujejo kot blodnjo ignoranta. Aškerc se pa še baha, da on »vidi v vseh prikaznih tako v prirodi kakor v zgodovini narodov in zgodovini človeškega duha samo evolucijo«. Aškercu je »vse produkt razvoja, tudi pojm — o Bogu«. Aškerc nato papežu energično zakliče, »da on ne dopušča, da bi poglavar kake verske skupine določal še danes, kaj je resnica in kaj je zmotá«. Naposled pa pravi, da je njegov vzor »olepšati človeškemu individuu in narodom eksistenco na tem planetu«. Če je Aškerc tudi v Pragi izpušal tako žajfnico, potem se ne čudimo, da je liberalni »Montagsblatt« pisal, da je bil »shod svobodne misli kongres neomike, kverulantov, polizobražencev in častilakomnežev, ki so govorili »einen Ocean von Allgemeinheiten«. Aškerc se potem strašno napihuje, češ, on je tudi podpisal protest proti papeževemu syllabu. Ne upa si pa povedati doslovno, kaj je podpisal. Le priobčite, Anton Aškerc, da ste zapisali, da je življenje Kristovo bajka in dajte natisniti, kako ste pisali o krščanstvu! Mi smo že! Priznavamo, da niti noč in dan pijani Luther ni sestavil nikoli takega pamfleta, kakor so ga v Pragi proti papežu. In tega je podpisal Anton Aškerc! Aškerc se končno opravičuje, zakaj je sedel v Pragi v taki družbi in s težkim srcem priznava, da ni bilo na svobodomiselnem kongresu »diplomiranih in punciiranih znanstvenih velikanov, ki stoje v Meyerjevem konverzacijskem leksikonu!« Prav res, nobenega znanstvenika ni bilo na kongres, ne tisti, ki so zapisani v Meyerjevem leksikonu, katerega Anton Aškerc tako rad prebira, ne tistih, ki niso v leksikonu. To je še najhujše, da niti nepunciranih znanstvenikov ni bilo na kongres. Ni bilo niti enega naravoslovca, ne enega medicina, ne enega modroslovca, izvzemši Krejčija. Ta Krejči, ki ga zdaj svobodomisleci razkazujejo kakor Pijemonteži-vandrovcj po sejnih izučeneh medveda, je tako globokoumen, da je na kongresu dejal, da je Krist na križu umrl za svobodno misel in moralo! Prav res, dični Hribarjev arhivar, pred takim filozofom se morajo vsi teologi skriti, kar jih je na svetu. Najlepše pa nam Aškerc nuija, ko se opravičuje, ker se na kongresu v Pragi niti ena nova izvirna misel ni izgovorila. Pravi namreč, da »novih misli ni moglo biti na kongresu, ker je vsa miselna energija njegova bila že sama ob sebi sinteza modernega mišljenja in naziranja o svetu«. Tukaj imamo Aškerc kot filozofa. To je najglobokoumnejši stavek, ki ga je on kdaj zapisal in izmudroval. Pazite: Misli na praškem kongresu zato niso bile nove, ker so bile že same ob sebi sinteza modernega mišljenja. Torej če je kaka misel že sama ob sebi sinteza modernega mišljenja, zagadeli ni nova. Iz Aškercovega modrovanja torej sledi, da so le tiste misli iz modernega svetovnega naziranja nove, ki niso same ob sebi njega sinteza. Nove so tedaj tiste misli, ki so sinteza modernega mišljenja ne same po sebi, ampak po drugih. To je tak galimatija, da ga je zmožen le Anton Aškerc, katere mišljenje — da rabimo njegov izraz — ni pasiralo cenzure najnavadnejše logike. Konča pa Anton Aškerc svoje čudovito poročilo s tem, da občuduje zlato Prago in zgodovinsko »patino«, ki leži na vseh njenih spomenikih. Mi pa občudujemo v takisti meri debelo patino, ki leži nad Antonom Aškercem in nega že zdavna med antikvitete spadajočo podobo. Vse kar je básnik — pardon: pesnik Aškerc povedal, je res sama — patina.

+ Nezaslišano postopanje nasproti županu. Pretekli teden je vzbudil po Vipavi veliko senzacijo sledeči dogodek, o katerem smo dobili naslednje poročilo: Na uradni dan v avgustu je bil klican goški župan v neki zadevi k glavarju v Vipavo in tudi prišel, dasi so se vršile isti dan na Gočah občinske volitve. Toda glavar mu pove, da je dotične akte pozabil vzeti seboj in obljubi, da pride ona zadeva zanesljivo prihodnji uradni dan na vrsto. In res je bil župan vnovič klican na uradni dan 12. septembra, a zopet izve, da ona zadeva še vedno ni na vrsti, ampak komisar ga pošlje k deželnovladnemu tajniku, ki ga sprej-

Ljubljanske novice.

Ij Seja obeh veselilnih odsekov pevskega društva »Ljubljane« bo jutri ob 8. uri zvečer v restavraciji g. Dachsa.

Ij Solski pouk na II. državni gimnaziji se prične 14. oktobra. Učenci se sprejemajo 7., sv. maša bo pa 12. oktobra.

Ij Suplent na ljubljanski realki je postal mesto obolelega profesorja Baronija g. Alfonz Eisenberg.

Ij Pevski zbor »Slovenske krščanske socialne zveze« jutri ne bo imel vaje.

Ij Iglja v želodcu. Že zaradi tatvine predkaznovana 16-letna služkinja Ana Lovšinova, si je v zaporu izmislila, da je pogoltnila iglo, s katero je trebila zobe. »Kar smuknila mi je dol«, je rekla in je bila oddana v bolnišnico v svrhu operacije. Kmalu so pa spoznali, da pogoltna igla ne dela v njenem želodcu nikake težave in so tudi operacijo opustili. Toda Lovšinova se je bila seznanila v bolnišnici z neko gospodičino, ki je bila bolna na živcih, katero je potem na domu obiskala. To priložnost je Lovšinova porabila in izvabila gospodičino več obleke, nekaj je je pa pokradla. Konečno je zvalila seboj še gospodičino, za katero se sedaj ne vé, kje da je. Tatice so izročili sodišču.

Ij Zadruga premogotrčev v Ljubljani se opravičuje. Zadruga premogotrčev v Ljubljani nam piše: 1. Ni res da smo zopet doživeli znaten atentat na suhe mošnje konzumenta, — res pa je, da je podraženje premoga čisto naravna stvar, ker se vse in povsod splošno draži. 2. Ni res, da so s tem najhujše prizadeti revni sloji, — res pa je, da se po najvišji ceni največ premoga prodaja po večjih in glavnih ulicah in trgih, kjer stanujejo boljši sloji. 3. Ni res, da ne soglašajo cena z vrednostjo premoga, — res pa je, da pride kurjava s premogom še vedno ceneje, nego z vsako drugo stvarjo. 4. Ni res, da so tega podraženja krivi prekupci in židovski lastniki premogokopov, — res pa je, da je krivo tega podraženja, kakor pod št. 1 navedeno. 5. Ni res, da odirajo in molzejo konzum na najgrši način krivonosci, oderuhi, tudi ni res, da ne eksistira za take pijavke ne zakon, ne kazni, in da ti smejo dreti kakor hočejo, in ni res, da cvenk v žepu baronov popolnoma hipnotizira birokracijo, ki itak že nima posebno velike mere enerģije, — res pa je, da so cene premoga v Ljubljani ne samo primerne, marveč še mnogo nižje, kakor v vsakem sosednjem večjem mestu; res je tudi, da se zakon povsod spoštuje, in je birokracija tudi vedno na svojem mestu. 6. Ni res, da bi prekupec zvaljeval breme na konzumenta in še dodajal iz svojega k podraženju, sicer ni zadosti »profita«, — res pa je, da so prekupci le naravne poti podražili prodajo premoga na drobno, katera pa še pri današnji ceni ni plodonosna. 7. Ni res, da bi preje stal premog v jami K 155, — res pa je, da je premog stal preje vobče K 160. 8. Ni res, da bi premog stal danes v jami K 65, — res pa je, da je taistemu občna cena K 175 ob premogokopu. 9. Ni res, da stane premog na debelo K 2,21 in da znaša dobiček 79 vin. pri 199 kg., — res pa je, da je k vsakokratni ceni na debelo, prišteti še tudi stroške prodaje na drobno, ki znašajo vsaj toliko, kakor stroški na debelo do skladišča. 10. Ni res, da znaša razlika med prejšnjo in današnjo ceno na debelo 10 vin., — res pa je, da se je podražil premog na premogokopu za 15 vin. in poleg tega podražila se je tudi železnična vozna za skoraj 10%, klaja, popravila orodja, (kovači, kolarji, sedlarji itd.), delavci itd. pa skoraj za 30%. 11. Ni res, da se zahteva dobiček pri prodaji premoga na drobno po 20 do 40%, — res pa je, da je ravno prodaja premoga na drobno še vedno pasivna. 12. Ni res, da bi ta naš dobiček ne bil moralčen, ali več nego »bürgerlicher Nutzen« najmanj pa, da so to že odesne obresti, katere državno pravdnštvo ne zasleduje, — res pa je, da so cene premoga vseskozi okoliščinam primerne in poštene, tako, da nima povoda c. kr. drž. pravdnštvo taiste zasledovati. — Ljubljana, dné 8. septembra 1907. Zadruga premogotrčev v Ljubljani. Oskar Treo, t. č. predstojnik, Marije Terezije cesta 12.

Ij Iz klavnice se poroča: Danes je pripeljal »Pancerjev« iz Slov. Blejskega vrha tele, katero je tehtalo 122 kg.; cena mu je bila 137 kron. Živnorejci posnemajte tega moža!

Ij Naša je pri »Figovcu« neka gospa uro z verižico. Dobi se jo v Spodni Šiški št. 189.

— Za kruhom. Včeraj se je odpeljala z Južnega kolodvora v Ameriko 20 Slovencev, 40 Macedoncev in 16 Hrvatov.

Razne stvari.

Shod proti jetiki na Dunaju. Nadvojvoda Franc Salvator je 19. t. m. sprejel v cesarjevem imenu na dvoru udeležence shoda proti jetiki. Prvo znanstveno sejo je vodil dvorni svetnik Schrötter. O infekcijskih potih je poročal dvorni svetnik Weichselbaum vratislavski klinikan prof. Flüggé pa o etiologiji tuberkuloze. Popoldne je pozdravil udeležence v imenu društva zdravnikov. Poročevalca sta berolinska profesor Fränkel in Orth.

Legar na otoku Vis. Na otoku Vis se strašno hitro širi legar. Dnó 18. t. m. je obolelo 50 oseb in 8 jih je umrlo.

Nesreča v Bohumskih premogokopih. Dva rova Bohumskih premogokopov na Češkem je zasul pesek. Dva delavca sta mrtva.

Zrakoplov, ki se dá voditi. Berolinski vojaški tednik poroča, da se vojaški zrakoplov popolnoma vodi in da se je Pasevalov način popolnoma posrečil.

Nasilni obtoženec. Na Dunaju so prisodili dné 19. t. m. tatu Vincencu Canelottiju 18-mesečno težko ječo. Canelotti je vlamljal v cerkvene pušice. Vedel se je med razpravo jako

stvo nad vse pričakovanje. V hipu so bili zažgani predmeti popolnoma ugašeni. Kar je najvažnejše, je to, da je stroj za polovico cenejši od razvpitega »Minimaksa«, a po strokovnjaški oceni je boljši in praktičnejši od istega. Stroj velja 45 K, a napolnovanje stane en vinar. (Pri »Minimaksu« 6 K.) Stroj se imenuje »Aleks«.

— Čebelarški shod na Vrhniki. Čebelarška podružnica priredi v nedeljo, 22. t. m., ob 3. uri popoldne čebelarški shod pri predsedniku podružnice g. Furlanu na Vrdu. Udje, kakor tudi prijatelji čebelarstva, se vabijo, da se shoda v obilnem številu udeležijo. Predaval bo o umnem čebelarstvu gosp. Ant. Likozar, nadučitelj iz Ljubljane.

— Solske vesti. Za učitelja na slovenski šoli v Trstu je imenovan g. Ciril Petrovc, izprašani učiteljski kandidat, za učiteljico istotam pa gđc. Rozalka Goli, izprašana učiteljica. Kandidatinja; za vrtec v Hrastniku gđc. Alojzija Ant. Kuster, vrtnarica; za drugi vrtec, ki se ustanavlja pa gđc. Marija Poglajenava, vrtnarica; za vrtec na Jesenicah je imenovana vrtnarica gđc. Angela Rekarjeva.

— Nova slovenska tovarna za milo in sodo. Posrečilo se je kupiti že obstoječo laško tovarno v Gorici. Blago se izdeluje doslej 17 vrst. Prodaja se celó na Turško. Izdelki so prav dobri, vzdržijo vsako konkurenco po kakovosti in ceni.

— Kocianov koncert. Sloveči virtuozi Jaroslav Kocian pride 1. oktobra t. l. v Gorico, kjer priredi koncert v gledališki dvorani.

— Zahteve železničarjev. Na Dunaju so zborovali 19. t. m. železničarji južne železnice vseh kategorij. Adjunkt Grill je govoril o sedanjem gibanju. O obljubah upravnega sveta ni mogoe razpravljati ne uradnikom, ne poduradnikom in ne slugam. Dve skupini, delavci in uradnice, naj bi ne dobile ničesar. Shod je sklenil, da pozove delegate v Mariboru, da vzdrže zahteve vseh kategorij in da se pri izboljšanju ne sme izpustiti nobena kategorija. Uradniki južne železnice sadijo, da uprava dovoli zahteve. Podpredsednik avstrijskega društva železniških uradnikov dr. Weisner je izjavil v imenu personalne komisije, da so komisijski člani vseh treh kategorij sklenili, da izjavijo pri pogajanjih v Mariboru, da se ne strinjajo z obljubami upravnega sveta južne železnice glede na izboljšanje plač, ker so izključeni delavci in pa uradnice.

— Uboj po plesu. Jožef Koletnik se je na plesu tako napil žganja, da je dvakrat padel, ko je plesal s Heleno Gabrovce, ki ni nato hotela plesati z njim. Koletnika je jezilo, ker je še plesala z viničarjem sinom 23-letnim Frančiškom Greglezom. Prišel je zato vpiti, a se je odstranil na ukaz viničarja Gabrovca. Pred hišo je pa klical na korajžo Bergleza, ki je šel za njim in ga zabodel. Koletnik je čez 8 dni umrl. Berglezu so prisodili triletno ječo.

— Imenovan je za provizoričnega učitelja na Robu g. Alojzij Koprivec, za provizoričnega učitelja v Ribnici g. Ludovik Mikolič.

— 70-letnico svojega rojstva bo praznoval 23. t. m. župan graški, dr. Graf. Vršila se bo izredna občinska seja, da se primerno praznuje to redko slavlje moža, ki še vedno načeljuje mestu čil in zdrav.

— Najdeni denar. Gospod stražmojster Pušljer je prinesel dne 9. septembra 11 K 20 h in 2 K 12 h v župni urad v Kropi hraniti. To je bilo najdeno 1. septembra na poti z Brezja na Otoče in njemu izročeno. Kdor je ta dva zneska izgubil, naj natančno popiše, kako sta shranjena, da se mu bo denar od tukaj vrnil po pošti.

— Izgubljeni so na cesti od Škofelje do Želimelj trije snopiči »Repetitorien des römischen Rechtes«. Kdor jih najde, se prosi, da jih odda v upravnistvu »Slovenca«.

* Nova Parmova opereta »Lukavi služnik« je dosegla v Zagrebu velik uspeh. Listi samo obžalujejo, »da je na ovakove libreto nabasao«. Nekaj glasbenih točk postane popularnih.

Koroške novice.

k Koroški deželni zbor. Vlada je predložila 19. t. m. predlogo v varstvo kmetijstvu koristnih ptictev. Več predlogov se nakaže odsekom, Baron Aichelburg zahteva za ravnatelja gluhozemnice in zavoda za slepe prosto stanovanje in 200 kron osebne doklade, Hönlinger zahteva pomnožitev učiteljic na deželni planšarski šoli. Baron Aichelburg zahteva podporo 4000 kron za vajenske delavnice. Dr. Lemisch zahteva deželni prispevek 30 % v najvišji višini 2640 kron za osušitev močvirja pri Trgu. Seja je bila končana že ob 11. doplne.

k Poveljnik orožniške postaje v Doberlivesi je postal četovodja Trapp.

k Grob sv. Modesta prost. V lepi romarski cerkvi Gospa sveta so odstranili stranski oltar nad grobom sv. Modesta. Nad svetnikovo gomilo gori svetilka. Na kamen položijo preproge, a tako, da se bodo videli stebri iz 12. stoletja, ki nosijo kamnito ploščo. Svočas je bila obdana gomila z železno ograjo.

k Izkopani rimski tempelj. V Labudski dolini je izkopal c. kr. konservator Edvard Nowotny temelje starega rimskega tempelja. Frontna širina znaša 60, globočina pa 90 metrov. Najdeni novci in druge podrobnosti dekazujejo, da so zgradili tempelj v 1. stoletju po Kristusu.

k Uboj iz jeze v pijanosti. Železniški delavec 19-letni Jožef Rauter iz St. Jakoba v Rožni Dolini je ponoči, 29. junija 1907, ubil spečega Janeza Suligoja. Jazen je bil nani, ker je vrgel za njegovo sestro gostilničarko vrčec. Rauter je bil pijan, ker je izpil v kritičnem dnevu za 13 kron pijače. Sodišče je obsodilo Rauterja v triletno težko ječo.

voljen med Slovenci, ker ga je srce vleklo k morju k »svojcem«, in farani ne ž njim, ker je posebno slovenske pridige zanemarjal. Na tožbe je moral škof posredovati. In kako? Škof je dejal: »Jaz se moram na stara leta učiti slovensko in hrvaško in sem se tudi nekaj naučil, da bi se pa mlad kaplan ne!« In kaplan je dobil pismen ukaz, da ima do petka svojemu župniku predložiti spisano pridigo, da mu jo popravi v jezikovnem oziru, in v nedeljo je gospod kaplan prav ljubeznivo pridigoval. Ko sem ta resničen dogodek čul od zanesljivega prijatelja, nisem poznal škofa osebnost, toda reči sem moral: Tako je prav! Ta škof je Slovencem pravičen, podpirajo naj ga!

+ Ob grobu č. g. Ivana Kovača. Iz Škocijana pri Divači se nam piše: Kakor je »Slovenec« dné 13. t. m. objavil, umrl je v Škocijanu dné 12. t. m. veleč. gosp. župnik v pokopju Ivan Kovač. Ivan Kovač rodil se je dné 12. julija 1861 v Doberničah na Dolenjskem. Obiskoval je gimnazijo v Novem mestu. Končavši gimnazijo, moral je v vojaške. Oslobodivši se vojaškega stanu, šel je v bogoslovje ter je bil 22. julija 1886 v mašnika posvečen za tržaško-kopersko škofijo. Kot duhovni pomočnik služil je v Buzetu in Dolini kot župnik pa v Kubežu. Bolezen, katero si je vsled težavne službe nakopal, prisilila ga je, da je zaprosil za pokojnino. Pokojnino je šel uživati v Škocijan, a jo je le 4 mesece. Dnó 10. t. m. zadel ga je mrtvoud in 12. t. m. je blagi gospod mirno v Gospodu zaspal. Pogreb, kateri se je vršil v soboto 14. t. m., pokazal je, kako spoštovanje je užival pokojni med ljudstvom in duhovščino. 20 duhovnikov spremlilo ga je k večnemu počitku. Dekan iz Ospa veleč. g. Jos. Kompare vzel je v imenu ljudstva in zbrane duhovščine na prižnici slovo od pokojnika, želeč mu v imenu vseh večni mir in pokoj.

+ Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki obhaia letošnje leto desetletnico sezidave in blagoslovljenja lastnega doma. V ta namen priredilo bode v nedeljo, dne 29. t. m. veselico z dopoldanskim in popoldanskim programom. Dopoldne bode sprejem gostov in maša, popoldne banket in veselica s petjem, godbo in igro. Natančnejši program se še pravočasno objavi. Da bi veselica res lepo uspela, in da bi tudi našim napsrotnikom na sijajen način lahko pokazali, da je v društvenem življenju naša moč, naš ponos, se društvo obrača do vseh bratskih društev s prošnjo in pozivom, da se udeležijo te slavnosti v kolikor mogoče velikem številu, z zastavami, pevsкими zbiri itd. Da se vsa stvar ne otežkoči, se naprosijo vsa društva, ki mislijo tej slavnosti prisostvovati, da o tem kolikor mogoče kmalu, vsaj do srede, 25. t. m., obvestijo gori omenjeno društvo. — Vsako društvo nam bode iskreno pozdravljeno in dobrodošlo.

+ »Slovenska Matica« ima odborovo sejo v sredo, dne 25. septembra 1907. l., ob peti uri popoldne v društveni pisarni. Spored: Volitev društvenega predsednika; poročilo o zahtevi g. prof. v p. J. Jesenka, da se mu izroči iz zapuščine Antona Kneza tretjino deležev »Narodne tiskarne«.

— Velikodušnost katoliškega plemiča češkega. Državni grof Filip Stadion in njegova soproga Marija, na svojem gradu v Koutu na Novem Kdnyu na Češkem, sta svoje ljudmilo delovanje pomnožila zopet z lepo ustanovo. Iz lastnih sredstev je grof Stadion postavil lepo enonadstropno hišo v švicarskem slogu, okoli katere je precejšen vrt, kot gospodinjstvo šolo za priprosto kmečko ljudstvo. V nji se bodo dekleta učila domačega dela, kuhanja, šivanja, pranja, likanja itd. S tem je storil plemeniti dobrotnik mnogo za rešitev socialne in gospodarske bede v tamošnjem kraju. Če kak judovski milijonar daruje kakšno vsoto v dobrodelne namene, mu vse svetovno časopisje poje hvalo. Zato pa ne smemo pozabiti takega dela krščanske praktične ljubezni do bližnjega!

— Nepriporočljivo zavarovanje. Z Janč se nam poroča: Neki tukajšnji župljan se je zavaroval pred 20. leti pri zavarovalnici »Austria« na Dunaju, tako, da bi dobil čez 20 let, t. j. 1. avgusta letošnjega leta 2.000 kron. Vplačal je prvo leto 69 K 58 h in potem vsako leto skozi 20 let 65 K 18 h. Komaj je čakal 1. avgusta 1907, češ, zdaj pa že bode; pa se je jako goljufal. Mesto 2.000 kron, dobil je samo 1.392 K 92 h. Ko bi bil vlagal iste svote v kako hranilnico, bi dobil sedaj čez 2.200 K. Na izgubi je torej za 800 kron. Ljudje, ki jim kaj denarja preostaja, store torej bolje, če nosijo svoj denar v domače hranilnice in posojilnice, nego pa, da ga dajo agentom take in enake zavarovalnice.

— Občni zbor slovenskega planinskega društva v Kamniku vršil se bode dné 2. oktobra 1907 ob 8. uri v dvorani hotela Fischer v Kamniku. K obilni udeležbi vabi društvenike in prijatelje planin odbor kamniške podružnice.

— Srebrni zaslužni križec s krono je podelil cesar vpokojenemu mašinistu kamniške smodnišnice Jožefu Rihterju.

— Pogumna ženska. Ker je z lastno nevarnostjo rešila iz vode Ano Cepaher v Crnomlju, je dovolila deželna vlada Mariji Marič iz Crnomlja nagrado 52 K 20 vin.

— Uboj. Dne 15. t. m. je ubil v Javorju nad Škofjo Loko hlapca Jurij Troha s sekiro hlapca Jakoba Tavčarja.

— Suplent na ldršjski realki za francoščino je postal abs. slušatelj filozofije g. Franc Drnovšek.

— Legar je izbruhnil na otoku Visu. Obolelo je 50 oseb, osem jih je umrlo.

— Prvo slano so imeli v Peterburgu dne 11. septembra.

— »Aleks«. Pred kratkim so poizkušali na zagrebškem sajmištvu novi ročni stroj za gasitev ognja. Stroj je izumil domačin in njegova izbornost je iznenadila prisotno občino

me z osorno opazko, zakaj ni odgovoril in prišel na poziv v neki zadevi, o čemur se pa župan ni prav nič obvestil. Od tu se je vrnil župan h komisariju in vprašal, kaj je s stvarjo, zaradi katere je bil že dvakrat klican. Toda komisar se zadere nad njim, da je že opravil. Župan nato odgovori, da on nima časa vedno hoditi v Vipavo, ker ima doma dosti dela in delavce. Ker ga je komisar nato osorno zavrnil in hotel spoditi iz urada, je pripomnil župan tudi še, da hoče glavarstvo postopati z župani kakor tržaški šaljivi »Brivec«, nakar je poklical komisar takoj orožnika in velel župana odvesti v zapor. Šele prošnjam g. R. Ferjančiča in drugim se je posrečilo komisarija pregovoriti, da je župana Jamška izpustil. To je suho dejstvo. — Konstatujemo, da ni župan Jamšek izrekel prav ničesar, kar bi moglo dati povod, da ga da komisar aretirati, in če je bil v svoji pripomnji malo oster, je bil zato tudi upravičen. Že na prvi uradni dan se je pokazalo, da je bila stranka, ki je slučajno liberalna, že naprej obveščena, da ji ni treba hoditi, dočim se glavarstvu ni zdelo vredno obvestiti o tem tudi župana, ki se radi tega niti občinske volitve ni mogel udeležiti. Da se je pa za zadnjič uradni nasproti županu tako arogantno vedel, je pač moralo izzvati tudi v županu odločen odpor. Saj je menda župan, ko je klican v uradni zadevi, menda uradna oseba, četudi neplačana! Zato zasluži tako postopanje najodločnejši protest na odločilnem mestu, saj glavarstvo bi moralo skrbeti za ugled županske avtoritete! Naj državni poslanci spravijo take zadeve na kompetentno mesto, zakaj način, kako postopajo nekateri uradniki od glavarstva z župani, je že v nebo kričec: ponekod jim groze, da nalože njim vse komisijske stroške, če nazarinajo škodo, n. pr. po toči, drugod jih pa sekirajo. Dogodek, ki smo ga priobčili, je vzbudil splošno ogorčenje, vse je govorilo o nečuvnem dogodku in slišala se je marsikatera trpka na račun glavarstva v Postojni. Lapajne pojde, povemo pa tudi drugim gospodom, da so oni zaradi ljudstva tu in ne ljudstvo zaradi njih in da jih zna isto doleteti kakor Lapajnet.

+ Rudarski shod. Včeraj je zopet napadal nemški socialno-demokratski govornik člane kršč. nemške rudarske organizacije. Shod je sklenil, da zahteva boljšo rudarsko postavodajo. Nadalje so zahtevali, naj se pre-pove delo v rudarski industriji osebam, ki še niso stare 14 let. Pod zemljo pa naj ne smejo delati osebe, ki še niso dopolnile 16. leta. Nadalje so zahtevali, naj se odpravi žensko delo v rudarski industriji. Shod se je izjavil tudi za poddržavljenje rudnikov. Poljski zastopniki so bili edini, ki so glasovali proti, ker bi jih pruska vlada zapodila, ako bi poddržavila rudnike.

+ Istrski deželni zbor. Majnika 1905 od-goden istrski deželni zbor je pričel včeraj zopet delovati. Deželni glavar Rizzi je v svojem nagovoru izvajal, s kakimi težkočami se mora boriti deželna uprava, da izpolni svojo dolžnost, ne da bi imela dovoljene proračune. Nato je pozdravil deželni zbor v imenu vlade namestniški svetnik Fabiani v obeh deželnih jezikih. Izvolili so tajnike, revizorje in od-seke. Prihodnja seja v soboto.

+ »Slomškova zveza«. Učitelj: in gospi-ce učiteljice, ki so zbrani v »Slomškovi zvezi«, bi radi liberalni kolegi kar zadavili. »Sloven-ski Narod« in njegov pobratim »Učiteljski To-variš« hujskata svoje somišljenike na bojkot proti nam, ker se drzemo po svoje misliti in hoditi. Naše zadnje zborovanje jim ne dá spati. O njem lažejo, da se kar kadi! Pustimo jih, naj vpijejo, mi pa idimo z odprtim čelom za jasnimi ciljem: učiteljstvu svobodo, versko-nravnvo vzgojo narodu! Votloodneče fraze, psovke, bojkot, denunciacije itd., nas ne bodo ubile. Tudi bojkot, s katerim hočejo terorizi-rati dobromisleče učiteljstvo, se jim ne bode obnesel, ker to orožje je v tem slučaju prav nemoralno. Le na dan z bojkotom, strahop-etc! Prepričan pa sem, da boste bojkot ob-čutili vi sami. Napovedalo vam ga bode naše ljudstvo, ki stoji kot armada za nami. Vsake-ga bojkotista naj se nam naznani. Tovariši! Vrzite predsodke od sebe, potisnite osebnosti na stran: osvobodite se! Ne od ljudstva, ampak z ljudstvom! Trhljena liberalna stranka je skoraj umrla, ostalo je le zapuščeno liberalno učiteljstvo, ki nima od stranke drugega, ka-kor propadlo kandidature. Bodite uverjeni, tovariši, da učitelj Slomškar se istotako bori za težnje stanu in šole, kakor g. kolega Luka Jelenec, če ne bolje?! Tudi v šoli ne storimo manj. Konečno opozarjamo liberalno učitelj-stvo na zadnjo številko »Slovenskega Učite-lja«. Le na dan in širno plan! Kaj nam pa mo-rejo . . . ?! Svoboden Slomškar.

+ Svobodomislec in narodnost. Svo-bodomiselni češki moravski poslanec Vaněk je na Žofinu izrekel: »Če bi imel izbirati med češkim katoliškim in med nemškim svobodo-miselnim kandidatom, bi se odločil za sled-njega, če sem tudi Čeh.« To je tista »absolu-tna narodnost«, s katero se ponašajo naši svobodomiselnj narodni radikalci! — Svobo-domiselni Lederer je po shodu svobodomisle-cev v Pragi govoril v Pybankah pri Teplicah o »Bogu in hudiču«. Ta svobodomislec je ta-ko ostudno napadal vero, da ga je vladni za-stopnik večkrat ustavil, in ko ni nič pomagalo, shod razpustil.

+ Od kranjsko-istrske meje. Piše se nam: K obrambi tržaškega škofa v »Slo-vencu« št. 203 zoper »Slov. Narod« si štejem v dolžnost sledeče dodati, ne v prepričanje za-grizencem, ampak v pojasnilo dobrim, da se ne puste obrekovalcem begati. Škofa Nagla pač noben pameten človek ne zavida za mi-tro. Vladikovati trem narodnostim, in to se-daj v Istri, ni lahka stvar. V slovenski fari je bil nastavljen kaplan s sicer lepim sloven-skim imenom, pa po vzgoji in mišljenju popoli-noma tak, kot je žal mnogo sinov slovenskih starišev v Trstu in na Reki. On ni bil zado-

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice števil. 12

Štev. telefona 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborne

2469 150-38

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

nasilno. Ko je prišel v dvorano je protestiral proti razpravi in zahteval druge zastopnike in tolmače in letel k durim kričel: »Ne maram razprave.« S silo so ga zopet privedli na obtožni klopi.

Iz maščevanja je pri Plzinu 24-krat zabodel in usmrtil zidarja Miko posestnik Rous. Miko zapuščajo sedem nepreskrbljenih otrok.

Državna poslanca se stopla. V Rybarovicah na Gališkem se je poslanec poljskega kola Fijak na shodu norčeval iz drž. poslanca pekovskega mojstra Dobije. Kazal je majhno zemljo, ki jo je spekel Dobija in klical: »To je industrija! Tako skrbi za svoje volivce.« Navzoči Dobija je nato Fijaka dvakrat udaril in ga pričel obdelavati tudi s palico. Fijak se je seveda branil. Nastal je tepež.

Vseučilišče tatov. Pri razpravi proti nekemu žepnemu tatu v Kolinu je naznanil državni pravdnik, da je bil obtoženec strokovno izučen v tatvini na vseučilišču za tatove v Essenu ob Ruhri, kjer pošiljajo »slušatelje« po dokončanih študijah krast v razne kraje.

Kolera. Ob rumunsko-ruski meji v Ungreni se je pojavil en slučaj kolere.

Previden s sv. zakramenti za umirajoče je bil 18. t. m. bivši češki minister rojak dr. Rezek.

Skrivnostna afera beli Londončanom glave. Neki vojak se je peljal 8. t. m. s kolešom v vojaško taborišče Aldershot. Srečali so ga trije možje v nekem avtomobilu. Vprašali so ga za pot. Ko je gledal vojak na zemljevid, ga je eden udaril po glavi. Vojak je omedlel. Ko se je zavedel, se je nahajal v kajiti na neki ladji, kjer je bil tudi neki mož, s katerim se je seznanil pred 7 leti v Indiji. Pripovedoval mu je, da so ga tudi s silo odvedli na ladjo. Skozi okno sta ušla jetnika. Nekaj dni pozneje sta čitala v časnikih vesti, da sta umrla. Vojak trdi, da je bil to čin maščevanja indijskih fanatikov. Pred sedmimi leti sta namreč s tovarišem onečastila neko budistiško svetišče v Indiji.

Utopi je pariški trgovec Robert svoja dva sina, da se maščuje nad svojo ženo. Ko jo je pretepal svojčas, je žena ustrelila nanj in ga nevarno ranila, potem ga pa zapustila. Porotno sodišče je ženo oprostilo.

Nasilni štrajk v Srbiji. V srbskih rudnikih ob reki Timo stavkajo delavci. Delavci postopajo nasilno. Odposlano je vojaštvo v kraje, kjer je stavka. V rudniku Vrkačka pričakujejo revolto rudarjev.

Za sestro kri. Milijarder Cook v Čikagi se je podvrnil operaciji, pri kateri so mu vzeli 60 unc krvi, ki so jo uvedli v sestrino roko. Sestra je iz nevarnosti.

Shod italijanskih ljudskih bank. Včeraj dopoldne so otvorili shod italijanskih ljudskih bank. V kraljevem imenu je govoril poljedelski minister, ki je razpravljal o vladnih načrtih v prilog ljudskim bankam.

Od dela izključiti nameravajo 5. oktobra gospodarji na Škotskem in na angleškem vzvodnem obrežju 40.000 delavcev.

Stavka ognjegascv. Tišlaviška občina noče prevzeti jamčevalnega zavarovanja za ognjegasce. Ogorčeni nad tem so sklenili ognjegasce, da prično stavkati.

Dvakratni samoumor. V meklenburških toplicah Arensee sta se usmrtila zaradi nesrečne ljubezni neki 17-letni gimnazijalec in neka 16-letna deklica.

Grofica Larisch. Avstrijski konzulat v Berlinu je plačal soprog ravnatelja Brucksa 20.000 mark, da ne objavi svojih spominov, kar je grozila. Grofica je živila zadnja leta v okolici prestolonaslednika Rudolfa in ni bila njena vloga bogsigaveti kako slavna. Zato je morala zapustiti Avstrijo. Zadnje čase je pritisкала na dvor za denar, če ne da izda svoje spomine. Berolinsko avstrijsko poslanstvo je skrbno pazilo na Larischevo. Marija Brucks je soproga gledališkega ravnatelja v Metzu. Še kot grofica Larisch je zaslužila 100.000, ker ni izdala knjige o ljubezni in smrti prestolonaslednika Rudolfa, ki sta jo spisala skupaj s nekim Ottonom. Mar. Brucks je hči bavarskega vojvode Ludovika in je preživela kot ljubljanka rajne cesarice Elizabete svojo mladost na dunajskem dvoru. Dolže jo, da je bila neposredno vzrok smrti Rudolfove. V njenem stanovanju se je seznanil Rudolf z mlado, lepo baronico Veczera. Marija Brucks je bila svojčas poročena z grofom Larischem, od katerega se je ločila.

Očeta je ubil zaradi matere. »Srijemske Novine« pišejo: V Mali Kopanici se je kmet Janoš Balog sprl s svojo ženo Verko ter jo je, da pokaže svojo moč, neusmiljeno pretepel. Njegovega sinu Janošu Balogu je bilo žal, da oče tako ravna z materjo ter ga je vsled tega resno opomnil, naj tega ne stori več, drugače bo slabo zanj. Oče je razjarjen zgrabil sekuro, da udari z njo sina, ali sin mu je sekuro izvil. Ker je sin vedel, da bo moral še trpeti radi

svojega očeta in da je moral že dvakrat radi njega zapustiti rodno hišo in iti na tuje in ker mu razen tega tudi mater neusmiljeno preganja in tolče, je skočil kakor divja zver ter je udaril z ostrino sekire očeta tako hudo po glavi, da se je zgrudil ves oblit s krvjo na tla. Ubijalec se je prijavil sam okrajnemu sodišču v Brodu, kjer so ga pridržali. Sodniško zdravniško prvenstvo si je ogledalo drugi dan lice mesta in odredilo, da se mrtvo truplo lahko pokopije.

Samoumor in aretacija. V Pristovi je obdolžila Mihaela in Franca Novaka Francova žena, da sta ukradla 1000 kron neke na Ogrskem in jo potem zapustila. Orožniki so zasledovali Franca Novaka, ki se je ustrelil, ko je videl, da ga orožništvo zasleduje. V Sevnici so prijeli Mihaela Novaka.

Sienskiewicz in Esperanto. Znani recitator M. Visielnicki, ki se je dobro naučil mednarodnega esperantkega jezika, pojde v kratkem po vseh večjih evropskih mestih kot recitator v tem jeziku. V to svrhu je prestavil v esperanto »Jernača Zmagača«, »Zapiske poznanskega učitelja« in druga dela poljskih pisateljev.

Tr, tisoč oseb na ladji. Ko je genialni Jules Verne pisal svoj »Great Eastern«, ki bi imel prostora za 10.000 ljudi, gotovo ni mislil, da se bo njegova fantazija začela kmalu udeleževati. No, kmalu se ne pride od tega, ker parnik linije Hamburg-Amerika, »Kaiserin Auguste Victoria«, ki je 25. julija odplul iz Hamburga v New York, nosi šele tri in pol tisoč potnikov. To je največje število ljudi, ki se jih je kdaj vozilo na kaki ladji.

Ogled moške lepote. Angleško kopališče Folkestone je priredilo na zabavo svojih posetnikov ogled moške lepote. Publiku bi imela odločiti, komu naj se prizna nagrada za lepoto in neka mlada dama se je sama izločila kot ekstra-nagrada za moža, ki bi dobil prvo nagrado. Dobila je zato pri ogledu prostor v prvi vrsti sedežev. Okrog petdeset Adonisov se je zbralo na pozornici, na katere fronti je stal zlat, z baržunom zagrnen okvir, skozi katerega so morali tekmeči na zapoved vtakniti glavo ter se dati občudovati en face in en profil. Ko se je zagrinjalo vzdignilo, je neki pes na splošno veselje hiše krepko zalajal. Vitezi lepote so vzbudili splošno radost. Lasje so se jim svetili od olja, kravate so jim blestele v neverjetnih barvah in večinoma so se zdeli tako nesrečni, da se jim je lahko bralo z lica, da bi bili rajše kje druge, kakor na pozornici. Vzkliki, ki so veljali glavam, ki so se prikazovale skozi okvir, niso bili vedno laskavi. Prvemu, ki je pokazal glavo, je sledil nepopisen smeh. Napravil je neverjetno neumno lice in je glavo hitro izmaknil, ko so mu klicali: »Percy, ti si pustil doma svojo lepoto.« Časopisi se vjemajo v tem, da se je večina mladih, lepih gospodov obnašala »oslovsko«. Neka dama se je izrazila precej glasno: »Taki so kakor ovce.« Iz severne Angleške je prišel celo neki »ciganski kralj« ki pa ni dobil nobene nagrade. Tudi neki mali Japonec, ki je vtaknil svojo žolto glavo skozi okvir, je odšel brez nagrade, dasi se je publika z njim zabavala. Med junaki lepote je bil dalje: neki Švicar, ki so mu klicali, da je tak kot posneto mleko, neki Francoz, neki Nemec, neki Oger in Italijan. Prvo nagrado je dobil mlad huzarski sergant, ki je bil pa dosti neuljuden ter je dal po aranžerju ogleda razglasiti, da mora roko mlade dame odbiti. »Ker ima že svojo izvoljenko!«

Poročnik — berač — ubijalec. Te dni so obesili v Trapecuntu mladega turškega poročnika Hussein Efendi. Živel je s svojo materjo in sestro v zelo siromašnih razmerah. Nekoč je prosil za pomoč svojega prijatelja, ker je bil brez denarja. Nato je šel k vojaškemu poveljniku Hamdi Paši ter mu je potožil svoje bedno stanje. Ta ga je ozmerjal ter mu rekel, naj gre beračit. Nekega petka je sedel poročnik res oblečen v cunje pred mošejo ter je prosil milostinje. Hamdi Paša ga je izpoznal in ozmerjal, nakar ga je on ustrelil s samokresom. Vojno sodišče ga je obsodilo na vislice.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLIVNA REFORMA ZA DEŽELNI ZBOR NA NIŽJE AVSTRIJSKEM.

Dunaj, 20. septembra. Danes je bila nižjeavstrijskemu deželnemu zboru predložena volivna reforma za deželni zbor. Število mestnih mandatov se zviša od 22 na 36, na deželi se uvede četrta kurija s 46 mandati in lastnim deželnim odbornikom. Volivec v četrti kuriji postane, ako je dotičnik tri leta v dotičnem kraju. Število poslancev kmečke kurije se zviša od 21 na 26. Posebno kurijo tvorijo večposestniki, virilisti in trgovske zbornice. V splošni kuriji in v mestni kuriji

je uvedena volivna dolžnost. Posebna novost je vetopravica kurij.

KOŠUT MINISTRSKI PREDSEDNIK?

Budimpešta, 20. sept. Širi se vest, katero je treba sprejeti z veliko rezervo, da je Andrassy priporočil kralju, naj se sestava kabineta poveri Franju Košutu, češ, da je Košut najspodobnejši, da izvede nagodbo. Andrassy je baje pr. stavil, da bo Košut on in njegova stranka najtoplje priporočala.

ISTRSKI DEŽELNI ZBOR.

Koper, 20. sept. Deželni glavar Rizzi je napovedal v včerajšnji seji volivno reformo, ki je že izdelana. Uvede se peta kurija z »nacionalno homogenimi« okrožji ter tajna in direktna volivna pravica. Deželni glavar je v svojem govoru izjavil, da se je bilo pri reformi treba ozirati na »zgodovinske in gospodarske momente« (kar pomeni najbrž ozir na Italijane) in na »nacionalne interese«. Konečno je deželni glavar apeliral na poslance obrednih narodnosti, naj delajo za blagor Istre v smislu narodnostnega sporazuma.

LEO XIII. OSTANE V CERKVI SV. PETRA.

Rim, 20. sept. V konferenci kardinalov je papež odločil, da truplo Leona XIII. ostane v cerkvi sv. Petra. Ta sklep je storjen radi protikatoliških demonstracij, o katerih se je batil, da se ponove.

ATENTAT?

Peterburg, 20. sept. Glasilo »ruskih ljudi« »Ruskoje Znamja« trdi, da se je carjeva jahta »Standart« ponesrečila vsled revolucionarnega atentata. Zadevo preiskuje posebna komisija pod predsedstvom kontreadmirala Jessena.

POLITIČEN ŠTRAJK.

Riga, 20. sept. Tukaj se proglasi politični generalni štrajk vsled zadnjih smrtnih obsodb vojnega sodišča.

ČETE.

Solun, 20. sept. Blizu Veliteje je turško vojaštvo uničilo bolgarsko četo. Poveljnik bolgarske čete je bil bolgarski častnik Todorov.

AMERIŠKI VOJNI MINISTER V PETERBURGU. — AMERIKA ISČE ZVEZE Z RUSIJO PROTI JAPONSKI?

Peterburg, 20. sept. Sem pride ameriški vojni minister Taft. Pripravlja se mu slovesen sprejem. Nekateri trdijo, da je njegov dohod v zvezi z nespornostjo ameriških Zginjenih držav z Japonsko.

OGROMNE RUSKE UTRDBE.

Peterburg, 20. sept. V Vladivostoku in Nikolajevsku zgradi Rusija ogromne utrdbе, katerih zgradba bo veljala 37 milijonov rubljev.

UPOR V KOREJI.

Kolin, 20. sept. »Köln. Zeitung« poroča, da se zbirajo Korejci okoli Söula, da napadejo mesto in preženejo Japonce. Po deželi morijo Japonce. Japonski vojak zažigajo uporne vasi, vendar pa je njihovo število premajhno, da bi zadušili upor.

ODSTOP RUSKEGA MORNARIŠKEGA MINISTRA.

Peterburg, 20. sept. Radi nesreče na »Standartu« je demisijsiral ruski mornariški minister Dikov, na njegovo mesto je imenovan kontreadmiral Andrej Bostren.

800 DELAVCEV ARETIRANIH.

Peterburg, 20. septembra. V Lodzu je bilo danes 800 delavcev Silbersteinove tovarne aretiranih, ker je bil nedavno od delavcev umorjen lastnik tovarne Silberstein.

Samostojna kuharica za vse za Dunaj

2120 3-1
se išče; večša mora biti del v sobi ter znati likati. Plača po dogovoru. Vožnja tja in nazaj se povrne, ako se sklene 2 letna pogodba. Ponudbe s spričevali na naslov: Dunaj VIII. Schönborngrasse 10. vrata 1.

Organist

cecilijanec išče službe. Ponudbe na upravnishstvo. 2125 2-1

Kompletna uniforma

za enoletnega prostovoljca od pešpolka se ceno proda pri A. Meršol Kongresni trg števil. 7. 2119 3-3

Dobro ohranjena

2130 3-2

salonska garnitura in glasovir

se proda po ugodni ceni. — Poizve se pod šifro J. A. I pri upravnishstvu »Slovenca«.

Mlad inteligen ten mož

popolnoma vojaščine prost, zmožen obeh deželnih jezikov in vseh pisarniških del, ter se ne sramuje nobenega dela, prosi za službo na deželi; vstopi lahko takoj.

Pisma se prosi poslati pod šifro »F. M. 32« na upravnishstvo. 2128 3-2

Ova krojaška pomočnika

za vsakovrstno in fino delo sprejme takoj Ant. Tavčar v Škofji Loki. 2129 4-2

Svarilo.

Po ljubljanski okolici, morda tudi drugod, potuje in nabira naročila za mojo tvrdko nepoznan človek.

Ker jaz nimam potnika, ter ui nikdo pooblaščen za mene nabirati naročil, svarim vsakoga mu naročila oddati ali celo kak predujem plačati.

Andrej Bahovec

2136 1-1 trgovec s papirjem v Ljubljani.

Dobri žagi

oddá neko industrijsko podjetje dobavo 30.000 do 50.000 zabojev za odpošiljanje blaga.

Ponudbe pod »Industrija« na upravo tega lista. 2134 2-1

Išče se 2 32 2-1

15 do 20 delavcev

za gradbo vodovoda v Petelinjah pri Št. Petru na Krasu za plačo K 3.— do 3 40 na dan.

Prijaviti se je pri inženjerju Konradu Laohniku, Beethovenove ul. 4.

Organist

z dobrimi spričevali išče službe; zmožen je voditi večje pevske in tamburaške zборе, poraben tudi v posojilnici. 2138 8-1
Naslov pove upravnishstvo »Slovenca«.

Konj in kočija

naprodaj.

Kočija je na pol krita, kompletna, skoraj nova, proda se za jako nizko ceno. 2137 1-1

Več se poizve pri Urbanu, hlapcu hleva pri »Figovcu« v Ljubljani, kjer se konj in kočija lahko ogleda.

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oradeu 25, Mala strana, Most, slica 17, Baden, Brno, Opatka Lipa, Opatka Kamnica, Moravski Zamborg, Wölling, Novi Jelen, Plzeň, Svltava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborsstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vaga! Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lärchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 93, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 52.

Menjalnična delniška družba 45 150-121

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 20.000.000. Boser. zaklad K 8 500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje izrebranih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Shod „mladih“ v Loškem potoku.

Naš znani Ivo Rus, kandidat za deželni zbor je dozdajal vrh vasi Hrib nov krasen dom. Čutil je potrebo postaviti se s svojo hišo in jo pokazati domačinom in tujcem, pa je napravil shod. Shoda se je udeležilo do 300 moških, ženskih in otrok; med njimi kakih 100 volivcev. Prišlo je vse iz Travnika, katerega je Rus zapustil, nekaj jih je bilo iz Hriba in Segove vasi, po par ljudi iz Retij in Malega Loga, nekaj iz Drage, kakih 10 pa iz Sodražice med njimi, Lavrenčič, Fajdiga, znani Dihur in iz Ribnice dr. Schifferer. Imeli smo čast videti dr. Ravniharja in — kolik užitek! tudi g. dr. Lavrenčiča!

Ob 4. popoldne je g. dr. Schifferer otvoril shod in predlagal za predsednika g. Ivana Rusa in seveda vrh tega še dva podpredsednika g. župana Lavriča in Fr. Turka iz Drage. Zabeležil naj bi vso stvar znani brezdelni vdovec Alojzij Knavs, pa so ga izvolili za zapisničarja.

Nato je začel govoriti mladi klijentov potreben advokat dr. Ravnihar iz Ljubljane. Mož namerava osrečiti naš volivni okraj s svojo kandidacijo, pa misli, da so baš v tem okraju tako zabiti volivci, da bodo volili tako »gospodarsko« in politično neizkušeno ljubljansko srajco. Mož, od katerega smo več pričakovali, je namlatil veliko prazne slame in ponavljal »Novo Dobro«. Zabavljaj je kajpada liberalcem in »klerikalcem«, katerim šteje najbolj v greh, da se imenujejo ljudska stranka. Možu ni všeč nobena stranka, on je všeč sam sebi, pa bi se rad ljudem všečnega naredil. Kakor rečeno: dr. Ravnihar je bil samo stara izdaja »Nove Dobes«.

Za njim je nastopil naš Rus. Poznala se mu je velika razburjenost in velika nezadovoljnost. Morda zato, ker ni bil ves Loški potok zbran okrog njegovega prestola? Govoril je strastno, da so sline telele na vse strani. Zabavljaj Slovenski Ljudski Stranki in še osobito poslancu Jakliču, katerega očitno trpeti ne more. Naštevaj je, kaj bi moral za naš storiti država, kakor je že zahteval na Jakličevem volivnem shodu dne 28. aprila. Slovenska Ljudska Stranka ne stori nič. (Mož ima gotovo glavo v žaklju.) Drž. poslanec g. Jaklič, pa celo nima nobene dobre dlake na sebi. Huđuje se, zakaj je danes napravil Jaklič shod na Gori in ustavil Gornike doma. Mož si domišlja, da bi bili prišli vsi Gorniki danes gledat Rusa in njegovo hišo, ko bi ne bil imeli shoda doma. In naš državni poslanec gosp. Jaklič, ta mora seveda vprašati Rusa, kje in kdaj bo napravil kak shod. Le zakaj ni prišel Jaklič sem na shod, se je jezil naš g. Rus! Naš drž. poslanec naj bi povelečeval sijaj Rusovega shoda. Tudi nam je žal, da ni prišel sem razkrinkat domišljave gospodarske obetovave. Jakličevi grehi so pa res veliki. Gornikom ni naredil ceste. Noben Gornik ali Potočan pa takrat, ko se je delala nova cesta, ni vedel, ako je kak Jaklič na svetu, in vedo tudi, da so cesto gradili sedanji prijatelji Rusovi in vodili Gornike za nos.

Jaklič pa je pustil na cedilu tudi Retjane ob požaru. Že 28. aprila je Jaklič povedal na shodu, da so liberalni poslanci, ki nečejo privoliti v izpremembo volivnega reda, krivi, da se ne dele podpore. In povedal je, da takoj, ko bo deželni zbor redno posloval, bodo Retjani dobili podporo. To Retjani vedo, pa se nič kaj ne razburjajo vsled Rusovega hujškanja. Pa vsaj brezobrestno posojilo naj bi jim bil izposloval! Prijatelj Rus, tvoje srce je prekipelo velikanskega usmiljenja do pogorelecev, ali je pa tvoja posojilnica, ki tako požrtvovalno skrbi za svoje, dala Retjanom kaj veliko brezobrestnih posojil? Mi o tem nič ne vemo, pa najbrž tudi Retjani nič. Pokaži usmiljenje v dejanju, ne pa v jeziku. Potočanom je zapovedal, nikar ne volite ljudi, ki pripadajo S. L. S. in iz vsega njegovega govora je zvenelo: Volite samo mene! Ljudje, usmiljenje! Volite Rusa, če hočete da vam poide dobro. In Potočani, če zahtevate, da se g. Rus zapiše v kako cerkveno bratovščino, je on pripravljen zapisati se v vse cerkvene bratovščine in vrh tega še po golih kolenih drsati na kako božjo pot samo, ako ga izvolite v deželni zbor. Kaj ni že pri zadnjih volitvah pokazal, kako hrepeni po kakem mandatu, ko je na shodu zatrjeval, da ne poide volit, ali če poide, da bo volil oficijelnega kandidata Jakliča, a čez noč je komandiral uboge Travnika, da so pri volitvi volili njega, g. Iv. Rusa. Za njim je pa neki Fr. Turk iz Lazca povedal, kar se je slabo naučil od Rusa. Življenje je šele prišlo na shod, ko je nadučitelj iz hrvaškega Cebra, navdušeno kakor znajo Hrvati, govoril o narodnosti.

Za njim je še neki hrvaški mojster iz Cebra učil Slovence. V krajevni odbor so bili voljeni: Kordiš Anton, Lavrič Iv. (župan), Knavs Alojzij, Retje; Knavs Alojzij, Hrib 39; Car Anton, Košir Iv., Mohar Karol in Bartol Jan., Hrib 58.

Shod nam ni prinesel zaželenega navdušenja. Mnogim je ravno ta shod oči odprl, da so spoznali kako so naši nasprotniki. Politiki Rus bo še doživel neprijetnih presečenj.

Na shodu in po shodu sta najbolj kričala znani Dihur iz Sodražice in pa Ant. Lavrenčič p. d. Aplenčar iz Sodražice. Velike zasluge za shod ima star, nadušljiv liberalac Jakob Kordiš, ki zaradi nahuhe nikdar ne more priti do cerkve, a sedaj je pa lahko ves Hrib oblezel in je bil po shodu tako ginjen, da je rekel: »Če bo v nebesih tako prijetno, bo pa dobro.« O srečni Jaki!

Na shodu — na liberalnih shodih ni tako, kakor na naših, tu se pridno pije, — se je popilo veliko pive. Čisti dobiček so pa namenili ubožnim šolarjem. Koliko ga bo in v čigav žep poide, bomo že sporočili.

Dr. Ravnihar in dr. Lavrenčič sta se po shodu zaupno pogovarjala: Tu smo dobro opravili, precej smo jih pridobili. Tudi v Čabar gremo! A na to drugi: »O ne, tam so Hrvati, tam bi znali naleteti, ampak v Dragi bi morda bilo še kaj.« Mož, ki je to slišal, pa pripoveduje o ljudeh, ki lovijo nedvedne kaline! Prav res!

Štajerske novice.

Š Štajerski deželni zbor. Med drugimi predlogi se razdele predlogi glede na uime poslance Roškarja. Okrajno sodišče v Kozjem zahteva, da sme zaradi razžaljenja časti postopati proti poslancu dr. Jankoviču. Dopis se nakaže odseku. Finančnemu odseku se nakaže predlogi v podporah glede na uime, med njimi predlog dr. Jurtele v rogaškem okraju in Plojev za okraja Ptuj in Ormož. Zbornica je razpravljala tudi o Schoiswohllovem predlogu glede na postavlo o novi regulaciji in o odkupnini reguliranih lesnih, pašniških in gozdniških pravic.

Š Graški stolni prošt dr. Anton Griessl je imenovan od papeža za pronotaria apostolica ad instar participantium. Za ravnatelja duhovske hiše sekovske škofije je imenovan vseučiliški profesor dr. Francišek Gutjahr.

Š Pasji kontumac je proglašen v Radgoni in okolici.

Š Ker je ubil kočarjevega sina Mihaela Kropiča v pragerski okolici, so prisodili pri poroti v Mariboru 24letnemu samskemu hlapcu Francišku Godcu štiriletno težko ječo.

Š Ponesrečeni hlapec državnega poslanca Robleka. Hlapec državnega poslanca Robleka Miha Tepeš je peljal hmelj čez neki most v žalski okolici. Most se je podrli in Tepeš je letel orodje v bližnje skladišče, da popravi most. Tepešu se je pa na stopnjicah izpodrsnilo, padel je in se ubil. Zapušča vdovo in pet otrok.

Š Zlato poroko praznujeta 21. t. m. v Celju vpokojeni profesor Jožef Ginner in njegova žena Marija, rojena Neckermann.

Š Vojakov samoumior. Na dvorišče je skočil in se ubil v Ptuj pioniir 3. stotnije Karol Werschnig, doma na Koroškem. Služil je že tretje leto.

Š Varnost v Ptuj. Zaprl so v Ptuj del neke tatinske sodrge, ki je kradla v Ptuj že 15 mesecev.

Š Umrl je v Radgoni dne 16. t. m. bivši notar dr. Franc Fuhrmann, star 72 let.

Š Proč od Rima je šlo v Mariboru meseca septembra deset in meseca avgusta deset oseb.

Š Ogenj v mariborski okolici. V torek sta zgoreli v mariborski okolici dve hiši.

Š Letošnja vinska trgateg obeta ne sicer veliko, a zgodnje in izobno grozdje. Trgateg se bo pričela 14 dni prej, kakor lani.

Š Ukradena hranilna knjižica. Pastorka posestnika Rieserja, Ida Vučina, je s kleščami vlomila v Rieserjevo omaro, ukradla eno hranilno knjižico in dvignila vso vlogo 2087 K 84 vin. Vučina so zaprli in je priznala, da je res ukradla knjižico. Bila je nosna in je dvignila denar brat pioniirja Riesza, Jožef Riesza, ki je pa pobegnil z denarjem v Hamburg, kjer so ga zaprli zaradi poizkušene roparskega umora. Denar še do danes ni prišel na svetlo. Porotniki so Vučino z devetimi proti trem glasovom oprostili.

Š Gospod Franjo Jošt v Celju je izdal dve knjižici, prvo z naslovom: »Kratko navodilo za osnivanje Raiffeisenovk«, in drugo: »Bistvo in ustroj Raiffeisenovk in Schulze-Delitschejevih posojilnic.« V prvi knjižici popisuje, kot povč je naslov, kako se snujejo Raiffeisenovke. Navodilo je tako, kot ga daje vsaka zadržna zveza začetnikom, ki hočejo ustanoviti posojilnico. Seveda slika celjsko Zadržno zvezo kot silno idealno, kateri edini in najvzvišenejši cilj je narod gospodarsko ojačiti in utrditi narodno zavest. Kdo bi se ne smejal temu? Poštene brce pa daje ljubljanski Zadržni zvezi na str. 8: »Zadržna zveza v Celju ni nikdar snovala konsumov... ter... ni nikdar povzročila kake škode, kakor pa se je to žal nekaterikrat zgodilo pri nekaterih drugih sovražnih in politikujočih Zvezah v naših kronovinah.« »Zadržna zveza v Celju pa tudi ni nikaka strankarska ali politična na-

prava kakor so to razne druge Zveze (kateri?), ki so se ustanovile po njenem uzorcu mnogo pozneje in ki so zanesle na gospodarsko polje v svoji slepi strasti tudi strankarstvo in politiko, ampak edini in najvzvišenejši cilj Zadržne zveze v Celju je gospodarsko ojačenje in utrditev narodne samozvesti slovenskega naroda.« Tako si upa pisariti strasti liberalni strankar Fr. Jošt v Celju. On je požrtvovalen, njemu je v mislih le slovenski narod, le njegova Zveza je nadstrankarska; kdor je pri kaki drugi Zvezi »politikuje«, je »v slepi strasti«, je pri »strankarski napravi«. V drugi knjižici popisuje bistvo in ustroj Raiffeisenovk in Schulze-Delitschejevih posojilnic. To je g. Jošt predaval pri poučnem zborovanju v Mariboru dne 13. junija 1907. Knjižica je res podučna za vse, ki nameravajo ustanoviti posojilnice. Čudno se mi zdi, da so naši štajerski liberalci naenkrat tako navdušeni za Raiffeisenovke? Kdaj so jih že ustanovljali rodoljubni Slovenske Ljudske Stranke na Kranjskem! Tudi na Štajerskem so jih nekaj ustanovili. Pa takrat te posojilnice našim liberalcem niso bile po volji; rekli so, da ljudstvo zapeljujejo k zapravljenosti. Zdaj naenkrat se pa ljudstvu »mora pomagati« s temi posojilnicami, da »dobi po ceni živila, živino, orodje, umetna gnojila, itd.« Zakaj pa naše velike posojilnice v Celju, Mariboru itd. niso šle z lepim zgledom naprej in niso žrtvovale vsako leto nekaj tisočev v te namene? Ko bi imel kmet od njih vsaj toliko koristi, kakor — advokati! Na strani 21. piše g. Jošt: »Snuejo se naj torej Raiffeisenovske posojilnice... povsod tam, kjer so iz zgolj narodno-gospodarskih ozirov potrebne.« Čitali smo, da sta se v St. Petru v Savinjski dolini in v Lokah pri Zidanem mostu ustanovili Raiffeisenovki. Pridružili sta se ljubljanski Zadržni zvezi. G. Jošt, vaši pristaši pa so nato gotovo z vašim znanjem v obeh krajih ustanovili nasprotni posojilnici. Kaj menite, g. Jošt, ali sta prvi ali drugi posojilnici »potrebni iz zgolj narodno-gospodarskih ozirov?« Ali sta prvi ali drugi »strankarski?« G. Jošt, vaša dejanja govoré pač vse drugače kot vaša knjižica. Vi ste liberalni strankar na Štajerskem. Tega naj nikdar ne pozabijo naši somišljeniki! Naš denar v naše posojilnice! K sklepu omenjam, da se ti dve knjižici pošiljata iz Celja kot »tiskovina« po Štajerskem. Ali se pošiljata iz »narodno-gospodarskih« ali iz »strankarskih« ozirov, na to naj vsak sam odgovori. — Ta dopis prav dobro osvetljuje g. Jošta, ki rad zatruje, kadar je med našimi pristaši, »da ni strankar«, v istini pa je v izvrševalnem odboru štajerske liberalne »Narodne stranke«!

Š Vojnik nad Celjem. »Ljudsko knjižnico« hoče celjska »Prosveta« v sosednji Novi cerkvi osnovati. V nedeljo, 15. t. m., bil je ustanovni zbor, kjer je slavnostni govornik izpovedal pravi in konečni namen vsega samobesbi hvale vrednega podjetja, za Novo cerkev pa zelo nepotrebnega. To je bil »študent« Prekoršek. Imel je seboj nekaj Vojničanov in »kebra« z Višnje vasi, ki je vstopnino pobiral. Na posestnike in kmete so od 3. do 5. ure čakali zaman. Zato se je pa visokoučeni »študent« konečno začel hudovati nad praznimi prostori in nad »zafrknjenimi nasprotniki«, ki nečejo priti. Misli! Je na duhovnike. Dokaj laslavsko pozdravi zatem tropo navzočih dečkov in deklic, katerim obljubi lepo bodočnost. Reče namreč: »Naučili vas bomo, da ne bodete taki, kakor so vaši očetje, ki znajo samo piti in jesti, ter v cerkev in k izpovedi hoditi. Kdor misli, da je samo to človekov namen, ni človek. Vas, dečki in deklice, hočemo naučiti nekaj drugega! Prinesemo vam knjige, iz katerih ne postanete učeni, pač pa se bodete naučili misliti, tako da vam nihče ne bo mogel komandirati. In tedaj šele vsak izmed vas postane človek. Segajte po teh knjigah! Stariši — ni jih bilo — ne branite tem otrokom knjig, da postanejo ljudje. Potem vas bod bolj spoštovali in ubogali kakor doslej. Saj vem, da vaši otroci po 14. letu zdvižajo

in jim nič ne pomagajo ne molitev, ne cerkev, ne pridige, ne izpovedi. Samo čitanje naših knjig jih še more rešiti in postaviti v človeško družbo!« Zdal se poklon kmetom. Najbolj varno je bilo, da niso slišali, drugače bi mu pomagali, da bi lažje pete brusil. Počutil jih je tako-le: »Vi kmetje, ki vas ni tukaj, ste napuhnjani in ošabni, kakor nobeni drugi ljudje. Vsled ošabnosti govori iz vas samo zavist. Niti trohice nimate krščanske ljubezni, o kateri se vam po večkrat pridiguje. Iz same ošabnosti niste prišli na naš ustanovni shod. Pa bili ste tudi nahujskani od nasprotujočih gospodov, ki vas hočeta imeti za neumne. V pridigah sta proti nam hrula in grmela.« Prekoršku se je to zgodaj in pozno sanjalo, kajti njegovega shoda ni omenil noben pridigar. Z užaljenim srcem je torej pristavil: »Saj veste, da danes raz prižnimo našega shoda niti oznanila nista! Katoliške volivne shode nanzanjata, istotako molitve, službo božjo, procesije in druge take komedije! Preljuba mladina, prinesemo vam knjige, da se naučite svobodno misliti, da vam nihče več ne bo mogel komandirati, in da vsak izmed vas postane človek!« Ta govor je značilen in nov dokaz, da »napredna stranka« zapeljuje najprej dijak, in zatem ves narod v novo poganstvo! Za knjižnico še sobe iščejo. Neka ženkica ima prazne palače za pujske. Morebiti jih odstopi.

Znanstvo in umetnost.

* Dr. Johannes Frischau. V proslavo njegove 70-letnice, spisal Fr. Kocbek. To je naslov slavnostni knjižici, ki popisuje življenje in delovanje vseučilišnega profesorja dr. Frischaua, znamenitega geografa in velikega pospeševalca slovenskega planinstva.

* Petdesetletni pisateljski jubilej je včeraj 19. t. m., praznoval Lev grof Tolstoj. (Lev Tolstoj je rojen 10. septembra 1829 v Jasnaji Poljani v tulskem gubernatorstvu. 1843 je šel na kazansko vseučilišče, kjer je študiral pravo in orientalske jezike. 1848 je napravil izpit v Peterburgu in se vrnil v Jasnajo Poljano. Ta del svojega življenja opisuje v »Jutru posestnika«. 1851 je šel z bratom na Kavkaz. Tu je spisal »Kozake«. Potem se je udeležil kimske vojske. Nato je bival v Peterburgu, Moskvi ter v inozemstvu in se 1861 vrnil v Jasnajo Poljano. Leta 1862 se je oženil z izobraženo S. A. Bers. Ustanavljaj je v domačem kraju ljudske šole, izdajal pedagoški časnik, 1856 je izdal »Vojsko in mir«, 1876 pa »Ano Karenino«. Od leta 1881 se je začel pečati z verskimi študijami. Spisal je »Razlago evangelija«. Jel je proučevati filozofske in teološke sestave, se naučil grščine in judovščine ter proučeval orientalske običaje. V to dobo spadoj med drugimi »Moč temes«, »Kreuzerjeva sonata« in »Vstajenje«. Leta 1901 ga je svetli sinod vsled pritiska Pobjedonosceva izobčil iz pravoslavne cerkve. Še zdaj je starec čil. Zadnji čas se je lotil tudi svetovnih literatov in popolnoma obsodil Shakespearja, češ, da ne zasluži svetovne slave. Podobne nazore je Tolstoj sicer razvijal že v knjigi »O moderni umetnosti«, ki poleg mnogo ženialnega vsebuje tudi mnogo grotesknih posebnosti.

Pozor klobučarji!

Zaradi preselitve se takoj prodaja pod ugodnimi pogoji

klobučarska trgovina

z vso opravo in potrebščinami na najboljšem prostoru v Rudolfovem. Promet velik in zanesljiv. Na razpolago je zraven prodajalne tudi stanovanje v isti hiši. — Natančneje pove Martinia Frančič v Rudolfovem. j 2065 5-4

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Starl trg šte. 10

Priloga svoje
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

Podružnica v Spljetu. i

Dolniška glavnioca:
K 2.000.000. i i

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2 : : :

priporoča **promese** na **Tiske srečke** za žrebanje 1. oktobra à K 7- —

glavni dobitok **K 180.1000**

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %

Podružnica v Celovcu. i

Rezervni fond:
K 200.000. i i i

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

Wolf-Cigale, Deutsch slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860. 2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—, vez v 1/2, usnje K 10.—.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5. XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena, broš. K 16.—, v 1/2, usnjatih vezavah K 22.—.

Verhovec, I. Professor, Die wohlhlöbl. landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Vergangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom J. 1745. — 213 strani. K 2'50. Izborna kulturno-zgodovinsko delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pisateljevi.

Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih pokopališčih. Ljubljana 1901. 23 strani, K —'60.

Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —'60. — Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante Schule zu Reifnitz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani. K —'60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain. I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana cena. K 2'50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana cena. K 2'50.

Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen, Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3. VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2'50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2'50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. I. knjiga (l. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—.

— II. knjiga (l. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—.

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega, etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—, vezano K 22.—.

Kržišnik, Jos., Zgodovina horjulske fare. Ljubljana, 1898. — 237 strani. K 1'60.

Lavrenčič, Zgodovina cerkljanske fare. Ljubljana, 1890. — 160 str. K 1'60.

Lavtižar, Jos., Zgodovina župnij in zvonovi v dekaniji Radolice. Ljubljana, 1897. — 148 strani, karton. K 1'60.

— Cerkev in zvonovi v dekaniji Kranj. Ljubljana 1901. — 312 strani. K 2'50.

— Zgodovina župnij v dekaniji Kranj. I. zv.: Kranj. Ljubljana, 1898. — 50 strani. K —'60.

— Med romanskimi narodi. Spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice. Ljubljana, 1901. — 211 strani. K —'80.

Novak, Jos., Zgodovina brezoviške župnije. Ljubljana, 1907. — 226 strani. K 2.—.

Verbaj, Anton župnik, Zgodovina kamnogoriške fare. — K —'80.

Žun, Valent, Osebna dohodnina. Četrto poglavje zakona z dne 25. okt. 1896, štev. 220 drž. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili etc. in raznimi vzorci. Kranj, 1905. — 104 strani. K 1'20.

Volčič, župnik, Zgodovina Šmarješke fare na Dolenjskem. 1887. — K 1'50.

Mitterrutzner - Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na Tirolskem. 1880. — K —'60.

Rados, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881. K 1'40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—.

II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob Volgi. K 1'20, eleg. vez. K 2'20.

III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2'40, eleg. vez. K 3'40.

IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—, eleg. vez. K 4'20.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Londonska povest K —'60.

2. zvezek: Dostal, Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —'60.

3. zvezek: Sienkiewicz, Jernač Zmagovač. Povest. — Achleitner, Med plazovi. K —'60.

5. zvezek: Šenoa, Zadnja kmečka vojska. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 1'60.

6. zvezek: Finžgar, Gozdarjev sin. Povest. K —'20.

1. in 2. zvezek, vezan v platno, K 1'80. — 3. in 6. zvezek, vezan v platno, K 1'40.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3'80, eleg. vez. K 5.—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani. K 2.—, eleg. vezan K 3'20.

Šašel, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljubljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo razširila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima posebno knjige slovenskega knjigotržja, dalje učne knjige za vse šole, kakor tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v knjigotržju nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarjatski katalog je na razpolago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam dojdejo pred tem dnevom, si zabilježimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Katoliška bukvarna v Ljubljani

(poleg stolne cerkve)

985 10—5

si usoja naznaniti, da je svoje prodajalniške prostore zelo razširila, krasno uredila in ima tudi

šolske knjige

za vse šole v najnovejših aprobiranih izdajah vedno v zalogi.

Na razpolago ima tudi razne učne pripomočke, n. pr. **Schulmann**-ove in **Freund**-ove dobre prestave in izvrstne preparacije za **latinske in grške klasike** (Cicero, Livij, Ovid, Salust; Herodot, Homer, Ksenofont i. dr.) Dobe se **vsi deli, ki se jemljejo v šoli**, tudi v posameznih zvezkih po 60 vin.; dobrodošli bodo posebno **peto-, šesto- in sedmošolcem**.

ad št. 11370/19 7.

2131 3 2

Razglas.

Pozivno na tukajšnji razglas radi vložitve ponudb za izvršitev dovozne ceste k postaji nad „Vrdom“ se razglašja, da je podpisani deželni odbor dobo za izvršitev te ceste **do 31. majnika 1908 podaljšal**.

Nove ponudbe, ki morajo biti sicer opremljene v smislu prvega razglasa, je predložiti podpisanemu deželnemu odboru

do 27. sept. t. l. 12. ure opoldan.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani 18. septembra 1907.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših, odobrenih izdajah, pisalne in risalne, kakor tudi druge šolske potreščine — v najboljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča —

LAV. SCHWENTNER

2057 10 10

knjigotržec v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti, da sem si nabavil **najnovejši**

voz za prevažanje pohištva

ter se priporočam za selitve in razne druge vožnje po najnižjih cenah.

Konečno priporočam svojo zalogo premoga in drv ter beležim velespoštovanjem

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

Knjigarna

2053 10—8

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšnji c. kr. I. in II. državni gimnaziji, c. kr. državni višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljski, na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovejših izdaj po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj.